

**„FILMUL” ÎNSCĂUNĂRII PRIMULUI DOMN REGULAMENTAR
ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ APRILIE–OCTOMBRIE 1834 –
ALEXANDRU DIMITRIE GHICA**

ILEANA DINCĂ
(*Arhivele Naționale ale României*)

Practica istoriografică ne demonstrează destul de des că, dacă se dorește cu adevărat, descoperim cum resursele documentare păstrate în arhive nu sunt nici pe departe epuizate întrutotul, ci ne surprind cu noi și deosebite informații despre varia evenimente sociale, economice, politice etc. Cu deosebire, prima jumătate a secolului al XIX-lea este cea care mai ascunde încă numeroase aspecte, în mare parte din cauza grafiei chirilice în care sunt redactate documentele epocii, parcurgerea dosarelor fondurilor instituțiilor centrale și locale de la acea vreme fiind o adevărată provocare pentru istoricii vremii noastre.

În prezentarea de față, cel care a suscitat interesul pentru tema numită a fost un dosar al fondului *Vistieria Țării Românești*¹ în care am regăsit o copie a programului ceremoniei suirii pe tron a domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica, din octombrie 1834. Analizând corespondența purtată între Vistierie și alte instituții centrale, au fost identificate încă două dosare din cadrul fondurilor *Logofeția Treburilor Bisericești*² și *Vornicia Dinlăuntru*³, ambele cuprinzând documente excepționale referitoare la evenimentul respectiv. În urma parcurgerii acestora s-a putut observa cum conținutul lor se completează reciproc, fiind specific prin prisma atribuțiilor fiecărei instituții, conlucrând la formarea unei imagini de ansamblu complexe.

Astfel, coroborând datele din aceste dosare, dar și din alte câteva din cadrul acelorași fonduri, care surprind faptele ce preced momentul efectiv, a rezultat un tot, cu o multitudine de aspecte privind acest eveniment – înscăunarea unui domn, după o pauză de mai bine de doisprezece ani de când nu se mai oficiase așa o ceremonie, pauză cauzată, după cum este bineștiut, de ocupația rusă.

Parcurgând filele îngălbenite de vreme ale dosarelor, ne întoarcem în timp cu aproape două sute de ani, pentru a reconstitui un moment deosebit din istoria Valahiei și a participa la eforturile depuse de reprezentanții instituțiilor din epocă în

¹ Arhivele Naționale ale României, Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANR, ANIC), Fond *Vistieria Țării Românești*, dos. 150 / 1834, f. 3–5.

² ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834.

³ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834.

vederea organizării unei ceremonii deosebite, cea a înscăunării primului domn regulamentar, Alexandru Dimitrie Ghica, numit de comun acord de cele două puteri vecine, Rusia și Imperiul Otoman⁴.

Constatăm că, practic, este vorba despre organizarea a două momente distincte – cel referitor la primirea în București a domnitorului la 25 iulie, care venea de la Constantinopol unde primise investitura în ziua de 19 mai, și cel referitor la înscăunarea propriu-zisă, ținută în biserica de la Curtea Veche la 14 octombrie, după obiceiurile cele vechi, încorporând, totodată, simboluri ale noii orânduiei.

Cronologic, primele informații conexe acestor evenimente le regăsim în dosarul *Vistieriei* nr. 56 / 1834, de unde aflăm că, în data de 19 martie, Pavel Kiseleff, aflat la Iași, informa Sfatul Administrativ că va pleca la Sankt Petersburg și că „ocârmuirea prințipurilor să încredințează viță-prezedentului D. ghenăral maior Mircovici, carile de la întâiu ale viitorului apr<ilie> va intra întru toate despozițiile atingătoare de amândoa prințipurile”⁵.

Ulterior, conform ofisului din 10 aprilie, prin care Kiseleff mulțumește membrilor Sfatului Administrativ pentru colaborarea avută, sperând că îl vor sprijini și pe Mircovici, numit în locu-i „până la desăvârșită însămnare a gospodarilor”⁶, rezultă că el încă nu plecase de pe teritoriul românesc. Acestea sunt și ultimele mențiuni privitoare la Kiseleff, din documentele identificate până acum în cele trei fonduri menționate.

Conform lui Ioan C. Filitti, acesta afirmă în lucrarea despre domniile regulamentare că generalul Kiseleff pleacă din Iași la 11/23 aprilie 1834 spre Sankt Petersburg și că a fost însoțit până la Chișinău de Alexandru Ghica⁷ (cel din urmă aflându-se la Iași din februarie 1834, venind de la Karlsbad)⁸.

Revenind la București, după înmânarea *acturilor* vestitoare de numirea sa, de la Selim Efendi, „trimisul într-adins din partea Înaltei Porți”⁹, Ghica se va deplasa la Constantinopol. Din dosarul *Vorniciei Dinlăuntru* aflăm că, în data de 17 aprilie, Mircovici înaintează Sfatului Administrativ al Valahiei o adresă, în limba franceză, în care transmite că „marele spătar Alexandru Ghica, fiind chemat de către Poarta

⁴ Dimitrie Pappasoglu, *Istoria fondării orașului București*, București, Colecția Restitutio, 2000, p. 125.

⁵ ANR, ANIC, Fond *Vistieria Țării Românești*, dos. 56 / 1834, f. 4; ibidem, dos. 15 / 1833-4, f. 28; conform lui I. C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic, 1834-1848*, București, Socec, 1915, p. 2 – „pe 8 ianuarie 1834 Kiseleff își luase rămas bun de la autoritățile din București și a doua zi plecase la Iași”; asemenea și în I. C. Filitti, *Corespondența consulilor englezi din principate*, în „Analele Academiei Române”, seria II, tom XXXVIII, m.s.i., no. 18, 1916, p. 58 – „Kiseleff era în drum spre Iași pe la începutul lui ianuarie 1834”.

⁶ ANR, ANIC, Fond *Vistieria Țării Românești*, dos. 56 / 1834, f. 6; ibidem, dos. 15 / 1833-4, f. 32 – ambele copii.

⁷ Ioan C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic, 1834-1848*, p. 11 și urm.

⁸ *Ibidem*, f. 8; informație confirmată în *Însemnările Androneștilor*, București, 1947, p. 68 – „...la Iași, unde să afla spătarul dus din vreme”.

⁹ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, despre acesta la f. 5, 15, 29.

Otomană la Constantinopol ca să primească veșmintea prințipatului Țării Rumânești”, i-a înaintat spre aprobare lista boierilor ce-l vor însoți, el, Mircovici, aducând-o și la cunoștința Sfatului¹⁰. (Imag. 2).

Momentul efectiv de început al evenimentelor ce ne interesează îl aflăm consemnat în ambele dosare – cel al *Vorniciei Dinlăuntru* și cel al *Logofeției Pricinilor Bisericești* – unde regăsim corespondența purtată între reprezentanții acestora. Astfel, în cuprinsul unuia aflăm originalele transmise către cealaltă instituție, respectiv conceptele păstrate, și viceversa. Așadar, în 28 aprilie, Vornicia Dinlăuntru transmitea către Marea Logofeție a Credinței jurnalul încheiat de Sfatul Administrativ Extraordinar privitor la numirea unei comisii din cinci membri care să întocmească „țeremonialul pompiei suirii domnului în scaun... atât pentru cea cu solemnitate intrare a Mării Sale (în București – n. a.), cât și pentru țeremonialul ungerii domnului și împodobirea bisericii”¹¹. (Doc. 1, Imag. 2)

Pentru întocmirea regulamentului cerut, respectiv a proiectelor premergătoare acestuia, *Comisia întocmită pentru chibzuirea pregătirii alaiului domnului* a fost nevoită să consulte unele documente mai vechi care se refereau la asemenea evenimente, „atingătoare dă obiceiurile și țeremoniile ce s-au urmat pă vremea trecută”¹², prin adresa nr. 1 din 6 mai cerând *astfel de acte și condici* de la Marea Logofeție a Credinței.

Răspunsul nu întârzie să vină, prin adresa din 9 mai, Marea Logofeție a Bisericeștilor înaintând „cinci *condici* vechi ce s-au trimis la cancelaria acestui departament dă către cinstita Marea Logofeție a Dreptății, atingătoare dă pompa înscăunării domnului și de alte osebite țeremonii urmate după vremi, din care, adunând cinst<ita> Comisie cele ce i se va părea dă cuviință la întocmirea ce are să facă întru aceasta, potrivit cu rânduielile cele de acum... va binevoi a-i întoarce aceste condici înapoi”¹³.

În conformitate cu cele analizate, pe 18 mai, Comisia înaintează, prin adresa nr. 2¹⁴ (Doc. 2, Imag. 3), către Marea Vornicie Dinlăuntru, o primă variantă a proiectului întocmit, intitulat *Așăzământu paradii pentru priimirea domnului în prințipat și de zioa solanelii a suirii în scaun; Parada suirii domnului în scaun*¹⁵ (Doc. 3), spre a fi adus la cunoștința Sfatului Administrativ. Adresa cuprinde, extrem de detaliat, toți pașii ce aveau să fie urmați de dregători, instituții, locuitori; „...iar pentru ceea ce să atinge de podoaba Sfintei Biserici, fiindcă domnul urmează a primi ungerea la biserica ot Curtea Veche după obiceiul cel din vechime,

¹⁰ *Ibidem*, f. 53–56; Ioan C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic, 1834–1848*, p. 14.

¹¹ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 75 – originalul; Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 2 – conceptul.

¹² Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 3.

¹³ *Ibidem*, f. 4.

¹⁴ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 80.

¹⁵ *Ibidem*, f. 81–85 orig., f. 95–99 concept.

Comisiia au socotit ca de la poarta curții bisericii și până la ușa bisericii, precum și înăuntru, toată biserica să fie așternută cu postaf roșu, scaunul domnului înbăcat cu catifea roșie și ce<r>curi de fir, iar treptele și estrada scaunului cu postaf roșu; candelile, sfeșnice, policandre și toată asemenea podoabă să fie de argint”¹⁶.

O problemă majoră cu care se confrunta Comisia s-a dovedit a fi aceea a regăsirii steagurilor de paradă, din corespondența purtată rezultând că identificarea locurilor de depozitare nu a fost un lucru simplu. Astfel, în adresa Marii Logofeții a Bisericeștilor din 19 mai către Comisie se arată că „Logofeția Bisericească, cercetând pentru celelalte *steaguri* câte să obicinuia în zilele domnilor, le-au aflat că sânt: ale spătării și lefecii (!) la casele răposatului clucer Chiriiac, supt îngrijirea unui logofătu Dobre, și cele dorobănțești și agești la cea de acum poliție. De aceea, cu cinste să dă în cunoștiința cinstitei Comisii ca să binevoiască a cere aceste steaguri dă la locurile arătate; iar steagul armășii, găsindu-să la Vorniciia Temnițelor și luându-să, să trimitte cinstitei Comisii”¹⁷.

Găsirea celui mai important steag de paradă, cel al Sfântului Gheorghe, ridică cele mai multe probleme Comisiei. Astfel, în momentul în care aceasta îl cere de la Vodă (fostul domn – n. a.), i se răspunde că nu se află la domnie, ci ar fi la Mitropolie: „Comisiia întocmită pentru chibzuirile pregătirii alaiului domnescu, având trebuință de *steagul Sfântului Gheorghe* și cerându-să de dânsa la Măriia Sa Grigorie Vodă Ghica, au răspuns că s-ar fi trimis la Sfânta Mitropolie; de aceea, Logofeția plecat roagă pă preaosfinția voastră ca să poruncești a să căuta acest steag și, îndată ce să va găsi, să binevoiți a-l trimite la pomenita comisie, în casele dumnealui biv. vel. logofăt Costache Cantacozino...”¹⁸. Adresa este cea a Marii Logofeții a Bisericeștilor, din 20 mai, către părintele mitropolit Grigorie al Ungrovlahiei. Răspunsul primit în aceeași zi, puțin pitoresc, nu aduce multe lămuriri în aflarea steagului: „s-au văzut cererea ce ni să face pentru steagu Sfântului Gheorghe, la care răspundem că aici, la cinst<ita> Mitropolie, acel steag nu s-au adus, ci, să să caute pe aiurea”¹⁹.

Tot Marea Logofeție a Bisericeștilor este cea care dă de urma steagului, informând astfel Comisia, în data de 22 mai: „Luându-să știință că la Ci<ns>tita Mare Logofeții a Dreptății să află steagul Sfântului Gheorghe i douăzeci și una de *darde* aduse dă la dăsfiiințata hătmănie, acest departament pohtește pă Ci<ns>tita Comisiie ca, adresarisindu-să la acea Ci<ns>tita Logofeție să binevoiască a le cere și pă acestea, spre cuviincioasa punere la cale a Ci<ns>titei Comisii”²⁰. Ulterior, în 24 mai, Logofeția Bisericeștilor este cea care le solicită de la Logofeția Dreptății, „cât să va putea mai în grabă, atât steagul cât și acele darde, spre a să da unde să

¹⁶ *Ibidem*, f. 80; *ot* – de la (lb. slavă).

¹⁷ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 5.

¹⁸ *Ibidem*, f. 6; *biv. vel.* – fost mare (lb. slavă).

¹⁹ *Ibidem*, f. 7.

²⁰ *Ibidem*, f. 8; *dardă* – sulită (lb. polonă).

cuvine pentru trebuința alaiului domnescu”²¹, care vor fi și trimise, a doua zi, de numita Logofeție a Dreptății²².

După identificarea obiectelor necesare, într-o primă fază, ceremoniei, este aprobat și proiectul²³ *Așezământului paradii pentru priimirea Domnului în Prințipat și de zioa solanelii a suirii în scaun*, transmis, alături de jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar, din 29 mai 1834 (Doc. 4, Imag. 4), de către Departamentul Dinlăuntru către marele logofăt al pricinilor bisericești, Barbu Știrbei. Se arată în numitul jurnal că „pomenitul proiect, s-au priimit întru toată a sa întindere, cu oareșcare modifi cații coprinse... s-au chipzuit ca iarăși pomenita Comisie împreună cu dumnealui marele logofăt al pricinilor bisericești i cu dumnealui vel agă și prezedentul oroșenesc, slujind ca un *centru de operație*, prin mijloacele ce vor socoti mai de cuviință... să aducă la desăvârșită îndeplinire cele coprinse într-însul... pă lângă aceasta, să vor da *lei zece mii* dumnealui logofătului bisericesc, de la Vistierie, spre pregătirea celor mai neapărate trebuințe, având a da în urmă pentru toate socoteală”²⁴.

Tot în data de 29 mai, în conformitate cu cele stabilite în *Așezământ* și în jurnal, Marea Logofeție a Bisericeștilor transmite către instituțiile implicate în buna desfășurare a evenimentului, *prescurtare* de îndatoririle specifice fiecăreia: părintelui mitropolit al Ungrovlahiei²⁵, dejurstvei miliției pământene²⁶, agiei²⁷, vorniciei politiei București²⁸, magistratului orașului București²⁹.

În ziua de 30 mai aflăm un alt jurnal al Sfatului Administrativ Extraordinar, (Doc. 5) din care reiese că hatmanul Nicolae Filipescu este „orânduital *mehmandar* din partea statului pentru întâmpinarea Mării Sale prea înălțatul domn al acestui prințipat” și prin care se stabilește ca, pentru „*cheltueli* trebuincioase Mării Sale și a dum<nea>lui *mehmandar* să să sloboază pă fieșcare zi câte lei treisutecincizeci”³⁰.

²¹ *Ibidem*, f. 19.

²² *Ibidem*, f. 20; observăm, pe de o parte, rolul hotărâtor pe care îl joacă această instituție, Marea Logofeție a Bisericeștilor, precum și faptul că instituțiile statului, neavând sedii proprii ci funcționând în casele dregătorilor titulari, bunurile rezultate în urma activității lor (condici, documente) și diversele obiecte de recuzită (steaguri, darde, bastoane) se rățăceau ușor de la un mandat la altul; în plus, situația desființării instituției (precum hătmănia, în cazul de față), ridica și mai multe probleme.

²³ *Ibidem*, f. 40–42, original.

²⁴ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 39 – jurnalul; originalul adresei. *Ibidem*, f. 38; conceptul adresei – ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 100.; *vel agă* – mare agă (lb. slavă).

²⁵ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 21, 22, 30.

²⁶ *Ibidem*, f. 23–26.

²⁷ *Ibidem*, f. 35.

²⁸ *Ibidem*, f. 36.

²⁹ *Ibidem*, f. 37.

³⁰ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 103; *mehmandar* – comisar însărcinat cu aprovizionarea (lb. turcă).

În aceeași zi, prin adresa Vorniciei Dinlăuntru³¹ este informat și hatmanul N. Filipescu de numirea ce i s-a făcut prin jurnal, de a merge „în calitate de mehmandar... pentru întâmpinarea Mării Sale”, ce va veni prin schela Brăila. De asemenea, Logofeția transmite informări, tot în ziua de 30 mai, către logofătul pricinilor bisericești, cavaler Barbu Știrbei³², către mitropolitul Ungro-Vlahiei³³, logofătul dreptății, cavaler Alexandru Filipescu³⁴ și către dejurstva miliției pământenești³⁵, de numirea biv. vel. hatmanului Filipescu, cerând stabilirea unui episcop³⁶ pentru a merge cu acesta și pregătirea celor numiți „pentru dinpreună plecare la Brăila”, spre aducerea la bună îndeplinire a celor stabilite.

Cu toate că din adresele de mai sus reiese că numirea fostului mare hatman Nicolae Filipescu se făcuse din data de 30 mai, în adresa Marii Logofeții a Bisericeștilor către Marea Vornicie a Trebilor Dinlăuntru, datată 31 mai³⁷ (Doc. 6), se menționează că „Dvornicia se va îngriji și pentru orânduirea din vreme a unui mehmandar”, lucru care nedumirește. Însă, pe de altă parte, s-ar putea să fie vorba despre nesincronizarea dintre momentul scrierii documentului și acela al transmiterii actelor de la o instituție la alta, confuziile fiind multe în acele zile. Tot din acest ultim act, în care sunt redată momentele cheie de la întâmpinarea domnului la hotar și până la sosirea în capitală, se observă că nici traseul acestuia nu era stabilit exact – „primirea domnului la Brăila sau la Giurgiu”, fiind luate în calcul ambele variante, dacă ar intra în țară pe la Giurgiu, ar veni cu convoiul până la Văcărești, sau, venind pe la Brăila, urmează ca întâmpinarea să i se facă la Colentina³⁸. Interesantă ni se pare cum a fost gândită întâlnirea efectivă a delegației boierilor cu domnul, la hotarul țării, în mijlocul apelor Dunării, *în caiace*.

Pentru orice eventualitate, la 1 iunie, Vornicia Dinlăuntru comunica Logofeției Bisericeștilor „...să se înțeleagă cu proprietarul arătatului loc (de la Colentina-n.a.) spre a face gătită cuviincioasă”, respectiv, pentru aranjarea unui loc potrivit de popas pentru vodă³⁹.

³¹ *Ibidem*, f. 104.

³² ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 51.

³³ *Ibidem*, f. 52.

³⁴ *Ibidem*, f. 53.

³⁵ *Ibidem*, f. 54.

³⁶ Din răspunsul transmis de mitropolitul Grigore al Ungro-Vlahiei aflăm că episcopul Argeșului a fost cel ales pentru această misiune. *Ibidem*, f. 67 – iunie 1.

³⁷ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 117 – originalul; se poate observa nesiguranța informației și din redactarea actului, astfel, este șters cuvântul *Giurgiu* și înlocuit cu *Brăila*, pentru ca apoi să fie adăugat suprascris sau *Giurgiu*; Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 56, 59 – conceptul.

³⁸ *Ibidem*, ambele dosare; din conceptul poruncii trimise de Vornicia Dinlăuntru către ocârmuirea județului Dâmbovița, din 8 iunie, prin care i se cere să aibă gătit un număr de 40 dorobanți, reiese că la data respectivă era stabilit ca sosirea să se facă pe la Giurgiu – ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 149.

³⁹ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 70.

La rândul său, Logofeția Bisericeștilor transmite celorlalte instituții implicate, în data de 2 iunie, instrucțiuni în vederea pregătirilor și cheltuielilor necesare pentru luminația capitalei – către mitropolit⁴⁰, Vornicia Dinlăuntru⁴¹ și Politia Bucureștilor⁴². Către cea din urmă se trasa o îndatorire aparte, aceea de a „se pregăti din vreme... acele cinci pâini din partea a cinci vopsali, cu care d. vornic dă politie, cu starosti corporațiilor și deputații mahalalilor au a să înfățișa domnului”⁴³.

Pe de altă parte, sarcinile atribuite ocârmuitorului județului Ialomița îl pun în mare dificultate pe acesta, după cum rezultă din raportul înaintat pe 2 iunie Vorniciei Dinlăuntru. Astfel, din argumentele expuse, putem reconstitui nivelul de trai, respectiv, confort, al locuitorilor din noua capitală de județ, Călărași: „iar pentru ceea ce să atinge de *mobilarisirea* încăperii unde este a poposi... ocârmuirea, prețuind persoana haracterică ce să așteaptă, să cunoaște cu totul scăzută de neîndemânările politiei a capitalii acestui județ, că hălăduitorii târgului acestuia sunt băcani, pescari și plugari, de la care lipsescu cea mai mică mobilă; pentru pregătirile de casă este știut că aici se află în lipsă niște asemenea ca acele trebuite la o casă domnească. Dă aceea, ocârmuirea, spre dăpărtarea dă orice fel dă cusur... rugând plecat ca de aci (București – n. a.) să să trimită cevaș mobile pentru pregătirea încăperii unde va poposi (domnul – n. a.)”⁴⁴. Până și pentru luminație se cerea sprijin, neavând „vasile trebuite”.

Privind luminația ce se va face în seara sosirii domnului în tot orașul București este și adresa din 2 iunie a Logofeției Bisericeștilor către Vornicia Dinlăuntru, prin care i se cere să înceapă pregătirile și să estimeze costurile acesteia, având în vedere că urmau a fi *luminate* „departamenturile publice, bariera prin care va intra Domnul și poarta caselor unde va trage Măria Sa”⁴⁵. Parcurgând în continuare corespondența purtată, aflăm și că s-au cerut „pentru podoaba ce este a se face în toată capitala” câte o mie de *brazi* buni, frumoși, de la județele Saac și Prahova, în soroc de patru zile de la primirea poruncii⁴⁶. Observăm, așadar, că totul era foarte bine analizat și planificat pentru buna reușită a acțiunii.

Din adresa înaintată de Sfatul Orășenesc al Politiei București, datată 5 iunie (Doc. 7), rezultă alte îndatoriri speciale trasate acesteia, din care se deduc

⁴⁰ *Ibidem*, f. 78.

⁴¹ *Ibidem*, f. 79.

⁴² *Ibidem*, f. 80.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*. ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 120; din răspunsul dat ocârmuirii județului pe 3 iunie, rezultă că s-a stabilit a se face „mobilarisirea caselor de la Urziceni”, fosta capitală. *Ibidem*, f. 121; privind mutarea capitalei – Ioan C. Filitti, *Principatele române dela 1828 la 1834. Ocupația rusească și Regulamentul Organic*, București, Inst. de Arte Grafice „Bucovina” I. E. Torouțiu, p. 250.

⁴⁵ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 122; însărcinări transmise mai departe Sfatului Orășenesc de către Vornicie, în 4 iunie, f. 123, și în 6 iunie, f. 137, unde se precizează care sunt departamentele ce urmează a fi luminate – Sfatul Administrativ, Logofeția Dreptății, Logofeția Pricinilor Bisericești, Dvornicia Politiei, Dvornicia Temnițelor și Agiia.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 135 – adresa din 5 iunie, f. 139 – adresa din 7 iunie.

momentele cheie din cursul ceremoniei, care confereau solemnitatea necesară evenimentului – înmânarea cheilor orașului (care acum urmau a se confecționa), purtarea pe o pernă a unui lucru însemnat (este vorba despre un exemplar al Regulamentului Organic) și trecerea pe sub niște arcuri triumfale a alaiului⁴⁷, toate acestea însemnând însă cheltuieli ce trebuiau *regulate*.

Un alt aspect interesant, privind alcătuirea alaiului ce-l va însoți de domn de la intrarea în țară, reiese din instrucțiunile transmise în 8 iunie, prin care se arată că Secția I (a Departamentului Dinlăuntru – n. a.) va face poruncă către „otcârmuirile ce sânt prin prejur a capitali Bucureștilor, adică Ilfov, Prahova, Saac, Vlașca și Dâmbovița, pentru trimiterea unora din dorobanții cu tistul lor spre întâmpinarea Mării Sale lui Vodă, ce să socotește venirea Mării Sale pă la Giurgiu. Ca cu al doilea poruncă ce li să va scrie să fie pregătiți și înbrăcați bine înarmați și cu cai buni ca să puie prin stânții ca să-l însosească (*sic*)”, precum și pentru pregătirea și curățirea carantinei⁴⁸. Prin porunca înaintată cârmuirii județelor Prahova și Saac se insistă asupra modului de prezentare a dorobanților – „trebuință neapărată fiind a să afla pă la fieșcare distanții câte un număr de *dorobanți aleși*... îndatorire asupra tistului dă dorobanți ai județului său ca să fie gata împreună cu doăzeci dorobanți îmbrăcați curat și cu armele lor bune grijind din vreme cu cai buni.”⁴⁹ Din nou remarcăm grija pentru toate amănuntele, astfel ca niciun aspect să nu fie lăsat la voia întâmplării.

Odată stabilit traseul de venire, în data de 11 iunie se cere magistratului orașului Giurgiu să facă pregătirile necesare pentru „venirea Mării Sale lui Vodă de la Țarigrad și trecerea printr această schelă, urmează după cuviință a i să face luminație în tot coprinsul orașului, pentru care s-au și făcut punere la cale ca fieșcare orășean să fie dator a-ș face înaintea casii sale sau prăvălie; iar casele Mării Sale lui Vodă, poliția și magistratul să-și facă această luminație cu cheltuială din casa magistratului”⁵⁰, pentru care solicită dezlegare de la Vornicie. Presupunem că este vorba despre traseul prin oraș până la locația carantinei.

Tot din data de 11 iunie am identificat un ofis al Excelenței Sale, general-maior Mircovici, aflat la Iași, care solicita Sfatului Administrativ (din București – n. a.) să întocmească „o *programă*, atât pentru întâmpinarea Mării Sale la hotar cât și pentru petrecerea și primirea sa în capitală, potrivit cu obiceiurile ce era mai nainte la asemenea întâmplări”, solicitând să fie și el informat de ce se va hotărî⁵¹. Realizăm că demersurile efectuate de autoritățile muntene încă de la finele lunii

⁴⁷ *Ibidem*, f. 134.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 150; tist – comandant (lb. maghiară).

⁴⁹ *Ibidem*, f. 151.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 153.

⁵¹ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 82 – copie; Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 155 – original, document bilingv rus-român.

aprilie nu ajunseseră la cunoștința lui Mircovici. Evident că este trimisă o copie a Așezământului întocmit, prin adresa din 18 iunie înaintată de Marea Logofeție a Bisericeștilor către Vornicia Dinlăuntru⁵².

Pentru restul lunii iunie, documentele păstrate în dosarele Logofeției Pricinilor Bisericești și ale Vorniciei Dinlăuntru au ca subiect problemele legate de cheltuielile și pregătirile pentru *luminație* ce le întâmpină dregătorii și instituțiile implicate. Planificarea a 9300 ulcele pentru luminat în punctele cheie stabilite din capitală – instituții, bulevardul mitropoliei, casele domnești, casa Sfatului, bariera uliții lui Șarban Vodă⁵³, arată amploarea și fastul la care tindeau organizatorii pentru a conferi importanța cuvenită evenimentului.

Având în vedere că ruta către capitală era de acum stabilită, venind prin Giurgiu, iar intrarea urma să se facă pe la Văcărești, Logofeția cere arhimandritului Gavril, egumenul Mănăstirii Sfântului Gheorghe Nou și epitropul Mănăstirii Văcărești, încă de pe 20 iunie, „ca să îngrijești din vreme a fi înlăuntru mănăstirii cea mai bună curățenie și sfânta biserică să o gătești cu toate cele trebuincioase și să o înpodobești după toată cuviința...”⁵⁴. După cum vom vedea, porunca se va reînnoi peste aproximativ o lună⁵⁵, când momentul popasului lui vodă la numita mănăstire era iminent.

Nici transportul membrilor suitei nu a fost uitat, astfel, încă din 24 iunie și 25 iunie Vornicia pune în vedere Secretariatului Statului să „sloboază un menzil dă patrusprezece *cai* în ducătoare și în viitoare, cu plata progonului în socoteala cinstitei Vistierii” pentru hatmanul Filipescu, episcopul Argeșului și alți boieri ce urmau a merge la Giurgiu⁵⁶. Această preocupare, a decontării cailor de poștă pentru personalul însărcinat cu diverse treburi în contextul evenimentului, se va mai regăsi și în alte documente, pe care nu le vom mai cita.

Luând în calcul faptul că există posibilitatea ca o parte din corespondența cu hatmanul Filipescu să nu se fi păstrat în cuprinsul acestor două fonduri, precum și alte acte atingătoare de eveniment, reconstituim firul evenimentelor pe baza documentelor cercetate. Așadar, pe 30 iunie, același hatman semnalează Sfatului Administrativ o altă problemă întâmpinată în buna organizare a pregătirilor, aceea că nu îi sunt suficienți banii alocați „pentru cumpăratoarea celor trebuincioase de pregătirea *mesii* Mării Sale lui Vodă până la câtă vreme să va afla în carantină...

⁵² ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 167–169, copie.

⁵³ *Ibidem*, f. 174, 175, 178.

⁵⁴ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 85.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 101 – adresa Logofeției Bisericeștilor către egumenul Agheorghitul, 22 iulie: „fiindcă intrarea Mării Sale lui Vodă... aici în capitală, ieste a fi miercuri la 25 ale următoarei... scrie cuvioșii voastre ca să ai toată îngrijirea... pentru pregătirile trebuincioase spre înpodobirea bisericii de la Văcărești unde ieste să tragă Măriia Sa, păstrându-să toată curățenia și buna orânduială într-această mănăstire; deci, pentru orice cusur s-ar putea întâmpla din neîngrijire și nebăgare de seamă, rămâne întru a cuvioșii voastre răspundere...”.

⁵⁶ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 185, 192.

porunca cinstitei Vistierii ce s-au dat în pricina acestor cheltuieli mărginește pe ocârmuire a da adică numai pe cei câte 250 lei”⁵⁷. Astfel, solicită Sfatului să poruncească Vistieriei să dea dezlegare pentru cei 2000 lei oferiți de ocârmuirea județului Vlașca, lucru care se și întâmplă, după cum observăm parcurgând conceptul adresei înaintate Vistieriei pe 1 iulie, Sfatul fiind de acord cu cererea hatmanului „pentru pregătirea celor trebuincioase ale *mutfacului* Mării Sale să i să dea alel hisap(?) lei dooă mie fără întârziere... a da poruncă către ocârmuirea județului Vlășcii pentru slobozirea mai sus arătatii sumii”⁵⁸.

Rămânând în același registru, al pregătirilor pe linie gastronomică, semnalăm *otnoșenia* transmisă, în 4 iulie, Secretariatului Statului prin care Vornicia îi solicită, „fiindcă după cererea dum-lui meimandarului pornit înaintea Mării Sale lui Vodă să trimită de aici un *bucătar* și un *sofragiu* la Giurgiu... este pohtit a le slobozi un menzil de patru cai în ducătoare cu plata progonului în socoteala cinst-itei> Vistierii”⁵⁹. Încă o dată remarcăm faptul că realitățile cotidiene și posibilitățile, de orice fel, erau în provincie la un nivel mult inferior față de capitală.

Pentru restul lunii iulie nu dispunem de alte informații, probabil fiecare structură implicată fiind ocupată să dea curs sarcinilor ce îi reveneau. Momentul sosirii domnului în țară este marcat de un document de o importanță deosebită, din 18 iulie, respectiv *predlojenia* generalului-maior Mircovici (Doc. 8, Imag. 6), prin care se comunică un anunț mult așteptat, acela că „de astăzi *încetează* lucrarea vremelniceștii otcârmuiri rusești într-acel prințipat.. am paradosit astăzi Înălțimii Sale (domnul Alexandru Ghica - n. a.) ocârmuirea principatului”⁶⁰. Considerăm că acesta este momentul efectiv al instaurării domniilor regulamentare, practic al intrării în atribuții a domnului. Chiar dacă vodă și suita sa vor petrece zilele legiuite în carantină, la Giurgiu, acest aspect nu-l va împiedica să dea primele porunci, așa cum vom vedea, din acest loc.

Evident, așa o veste trebuia răspândită în întreaga țară, lucru care se și îndeplinește prin adresele de informare din 19 iulie înaintate ocârmuirilor de județ și instituțiilor centrale⁶¹. În aceeași zi, pleacă de la Vornicie și adresa către *Redactor* prin care se cere „...să scrie dum-ale a să trece numaidecât atât în Curierul Rumânesc cât și în Buletinul viitor, negreșit”⁶² *predlojenia* respectivă.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 201.

⁵⁸ *Ibidem*, p. 204; *mutfac* – bucătărie (lb. turcă).

⁵⁹ *Ibidem*, p. 214; *sofragiu* – om care servea la masă (lb. turcă).

⁶⁰ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 223, original bilingv rus-român; fiind dat la Iași, în formula de final figurează „încetează lucrarea vremelniceștii otcârmuiri rusești într-acel prințipat”; în copia din Fondul *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 96, fiind copiat la București, figurează „încetează lucrarea vremelniceștii otcârmuiri rusești într-acel prințipat”; alte copii, cu această din urmă formulă, au fost regăsite în dosare ale Fondului *Vistieria Țării Românești*, dos. 15 / 1833-4, f. 41, dos. 133 / 1834, f. 2; dos. 18 / 1832-4 f. 67 – mențiune; a *paradosi* – a preda (lb. neogreacă).

⁶¹ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 224-225.

⁶² *Ibidem*, f. 226.

Conform obiceiurilor țării, o altă prevedere ce decurge din noua stare de lucruri este cuprinsă în adresa din aceeași zi, transmisă ocârmuirii Sfintei Mitropolii, respectiv aceea ca să se dea cuviincioasele porunci ca în „...bisericiile de aici din capitală cât și... cele de afară din orașele și satele din prințipat, ca să pomenească în biserici de astăzi înainte, numele prea Înălțatului nostru domn Alecsandru Dimitrie Ghica VVd”⁶³.

Acceași veste era transmisă printr-un alt canal, cel al Secretariatului Statului, ai cărui membri se aflau la Giurgiu, prin adresa din 21 iulie, Sfatului Administrativ. Prin aceasta era efectiv înaintată porunca lui vodă nr. 4, în copie, care descrie noua stare a lucrurilor: „am cinste a trimite cinstului Sfat alăturata *carte* ce face Mării Sa către Sfinția lor părinții episcopi îndeplinitori locului de mitropolit i către toată adunarea dumnealor boerilor, vestitoare atât pentru a Mării Sale orânduire în scaunul domnesc acestui prințipat, cât și pentru buna sosire aici în Giurgiu; pentru care, cinstitul Sfat va binevoi ca să le facă îndată de știre spre a să aduna la Sfânta Mitropolie și a o ceti în auzul tutulor (*sic*), publicuindu-să aceasta și în tot coprinsul țării spre cea de obște știință”⁶⁴.

Dând citire acestei porunci, observăm grija cu care sunt întocmite frazele prin care se comunică numirea domnului de către cei doi împărați, diplomația de care dădeau dovadă oamenii politici de atunci: „...că Dumnezeu, ca pronie de care spânzură soarta națiilor, însuflând cugetul cel bun în inimile amândurora prea puternicilor împărați, ne-au încredințat domnia acestui prințipat”, precum și crezul domnului în menirea ce i s-a dat „...că vă veți bucura cu toții de a vedea în mijlocul dumn<eavoastră> oblăduitor pe un fiu al patrii, carele și mai nainte altă mai mare mulțumire nu au avut decât a să osârdui prin toate chipurile ca să dobândească iubirea concetățenilor săi de va fi și de acum înainte singurul sfârșit al celor mai adânci ale noastre dorințe”⁶⁵. De asemenea, este specificată în mod special și data la care domnul ajunsese pe teritoriul românesc: „astăzi, la 18 ale lui iulie, cu ajutorul lui Dumnezeu, ajungând aici în orașul Giurgiu”, precum și faptul că încă nu se terminase perioada de carantinare: „după săvârșirea terminului carantinesc”.

În porunca semnată de membrii Sfatului Ordinar, din 22 iulie, regăsim prevederea ca această știre, după „ce să va ceti la Sfânta Mitropolie în auzul preaosfinților părinților episcopi ai eparhiilor și ai cinstitei adunări a boerilor prin cinstitul dum-lui șef departamentului pricinilor Dinlăuntru, să să dea în cunoștiința publicului spre știința tuturor dă obște, trecându-să atât în *Curierul Românesc* cât și

⁶³ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 97.

⁶⁴ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 263; din *Însemnările Androneștilor* se confirmă informația că în 22 iulie 1834 „s-au cetit la mitropolie de episcopul Râmnicului Neofit cartea Mării Sale Alex. D. Ghica către episcopi și boieri că s-au orânduit domn...”, din citatul respectiv rezultând că autorul cunoștea textul documentului. *Însemnările Androneștilor*, p. 70.

⁶⁵ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 264.

în *Buletin*. În plus, apare o prevedere care pare că mai fusese formulată anterior, prin folosirea termenului *iarăși*, indicând o acțiune ce mai avusese loc: „...să să depuie originalul, iarăși, la Arhiva prințipatului, spre păstrare, prin dum-lui șef pomenitului departament”⁶⁶, ipostază care nu poate decât să ne bucure, prin prisma faptului că înaintașii noștri realizau importanța păstrării în siguranță a unor asemenea documente însemnate, de căpătâi, ale țării.

Parcurgând conceptul adresei Vorniciei Dinlăuntru către Vornicia Politiei București, datat 21 iulie, unde apare pentru prima oară ziua sosirii în capitală, „miercurea viitoare”, deducem un alt aspect, aspect ce face referire la estetica urbană din acea vreme, care se dovedește a fi deloc măgulitor pentru zona capitalei: „...se scrie... ca, numaidecât, însumând un număr trebuincios de salahori du prin mahalalile ce va cădea cu apropiere dă acea mănăstire... să puie să curețe tot acel murdalăcu, orânduind și într adins cinovnici ai Vorniciei ca să stăruiască a să curăța negreșit”⁶⁷.

Revenind la activitatea hatmanului Nicolae Filipescu, pentru acesta problemele erau departe de a se fi sfârșit. Astfel, în data de 22 iulie, aflat la Giurgiu, solicită, prin adresă Vorniciei Dinlăuntru, pe de-o parte, suplimentarea sumei de bani alocată întreținerii domnului și suitei sale, pentru „răfuirea socotelii cheltuielilor urmate pentru masa Măriei Sale... și a suitei..., care se află în carantină, pă lângă acei două miie lei ce s-au răspunsu înaintea și cei hotărâți câte 250 lei pă zi, mai trebuescu neapărat până la ziua arădicării Măriei Sale dă aici, încă lei una miie cincisute”⁶⁸, și, pe de alta, asigurarea mijloacelor de transport pentru domn și suită de la Giurgiu la București: „fiindcă chiar Măria Sa Vodă mi-au poruncit a să trimita de acolo două *caleșci* și două *căruțe breșovenesti* pentru ardicarea Măriei Sale și a suitei... a căroră purcede<re> să face negreș<it> miercuri, la 25 ale următoarei, la un ceas după doisprezece; de aceia va binevoi cinst<ita> Marea Dvornicie <...> a face îndată cuviincioasa punere la cale pentru pu<...>rea de acolo a acestor patru echipazuri care <...> pe seară luni sau poimine, în zioa marți, negreșit să <...> aici”⁶⁹.

Lipsa acestor mijloace de transport de lux, *brașoavele*, pe teritoriul Valahiei la acea vreme, o subînțelegem parcurgând solicitarea adresată lui Gheorghe Bibescu, tot în 22 iulie, anume: „carea ce ați binevoit a o da la sosirea cinst <itului> dum<nealui> ambasadorului turcescu... în trecutele zile, trebuincioasă fiind și pentru priimirea prea înălțatului nostru domn, ce este a sosi aici în capitală miercuri viitor,

⁶⁶ *Ibidem*, f. 265.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 230.

⁶⁸ Care suplimentare se va aproba prin prin jurnalul Sfatului Administrativ Ordinar din 22 iulie. *Ibidem*, f. 244.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 243; ultimele litere de la fiecare rând de pe versoul filei nu sunt vizibile datorită prinderii defectuoase la cotor; I. C. Filitti menționa că Ghica, încă de când a aflat că fusese numit domn, în aprilie, a comandat la Viena de trăsură domnească și toate accesoriile. I. C. Filitti *Domniile române sub Regulamentul Organic, 1834–1848*, și urm. p. 15. Se pare însă că acesta nu erau încă gata, sau nu ajunseseră în țară, câtă vreme se cereau de la boieri astfel de echipaje.

să face dumitale pohtire să binevoești a o da și acum, cu patru telegari cu hamurile lor, spre a să săvârși ȣimonialul (*sic*) Mării Sale”⁷⁰. Așadar, aceeași caretă fusese folosită cu puține zile înainte, într-o misiune oficială similară. Mai mult, în aceeași zi, Mihail Comescu, de la Departamentul Dinlăuntru, face solicitare, pentru siguranța reușitei și pentru nevoile restului alaiului, către alte trei fețe boierești⁷¹, tot pentru o caretă, cu cai și harnașamente cu tot: „trebuință fiind de o carătă pentru priimirea prea înălțatului nostru domn ce este a sosi aici în capitală miercurea viitoare, să face dumitale pohtire a binevoi să dai carăta d<umi>tale și de va fi cu puțință și patru telegari cu hamurile lor”. Din răspunsul trimis hatmanului, pe 23 iulie, rezultă că s-au obținut cele necesare, „să și trimite dumitale doăo calești și doăo căruțe”⁷², fără cai însă, aceștia fiind solicitați de la Secretariatul Statului „pentru ducerea a patru echipajuri ce să trimit de aici la Giurgiu, sud. Vlașca, cu un unter ofițer Radu Ciobotea de la polcul al doilea, pentru trebuința venirii Mării Sale... este pohtit cinst<it> Secretariat să binevoiască a slobozi un menzil de câte patru cai de poște pentru fieșcare echipaj, iar peste tot șaisprezece cai în ducătoare”⁷³.

Pentru data de 22 iulie regăsim o altă poruncă a domnului, deosebit de importantă, care indică practic trecerea într-o altă eră, smulgerea din obiceiurile închistate, dorința de schimbare a mentalităților, înnoirea acestora, pornind de la vârful societății. Astfel, Departamentul Trebilor Dinlăuntru comunică, prin adresa din 23 iulie, Logofetei Pricinilor Bisericești că, prin porunca lui vodă nr. 5 către Sfatul Administrativ, s-a desființat vechiul obicei al sărutării de mână: „se face cunoscut că vechiul obicei /ce/ au fost consfințit sărutarea de mână ca un deosebit semn de cinste și de supunere către domnul țării; apoi, socotind Măria Sa drept destoinică dovadă de acel cuvenit respect îndeplinirea datoriilor din partea fieștecăruia, supunerea la pravili și la poruncile stăpânirii și adevărata dragoste către persoana Mării Sale, care nu este la îndoială că să vor păzi cu scumpătate de către toți, desființează pă viitorime acel obicei al sărutării de mână”⁷⁴. Evident că și o asemenea știre avea să fie vestită în toată țara.

Intrând pe ultima sută de metri cu pregătirile pentru sosirea lui Ghica, „fiindcă intrarea Mării Sale lui Vodă, prea înălțatul nostru domn în capitală ieste a

⁷⁰ ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru dos. 451 / 1834, f. 247.

⁷¹ *Ibidem*, f. 248, concept, nume indescifrabile.

⁷² *Ibidem*, f. 250.

⁷³ *Ibidem*, f. 249; sud – județ (lb. slavă), *menzil* – curier (lb. turcă); tot Secretariatului Statului îi comunica M. Comescu, în iulie <22>, că „este pohtit... a slobozi o podorojcă de 16 cai dumnealui vornicului Alexandru Ghica și dumnealui logofătului Manolache Băleanu, ce să trimit la orașul Giurgiu către prea înălțatul nostru domn, cu că<u>țe mulțumitoare din partea obștii boierilor”, f. 268.

⁷⁴ ANR, ANIC, Fond *Logofetia Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 107; copii ale acestei porunci se regăsesc și în fondul *Vistieria Ȣării Românești*, dos. 60 / 1834 f. 3, dos. 134 / 1834 f. 1; dos. 18 / 1832–4, f. 73.76 – mențiuni; reprodus integral, alături de prima parte a programei întâmpinării domnului în București, în ziarul „Universul”, anul 61, nr. 300, luni, 6 nov., 1944, p. 3 – „De prin alte vremuri”.

fi miercuri, la 25 ale următoarei”, Logofeția Bisericeștilor transmitea, pe 22 iulie, mitropoliei și Vorniciei Dinlăuntru, copii după un extras din *programa* stabilită, precum și „...întru împlinire de datorii” a fiecăreia, „...ca să binevoiască Sft. Mitropolie pentru ceea ce să atinge de clirosu bisericescu a face îndată punere la cale spre a să aduce întocmai întru săvârșire; și totdeodată să grăbească pă cuviosul igumen Agheorghitul pentru pregătirile trebuincioase cu înpodobirea bisericii de la Văcărești ca să nu să întâmple cel mai puțin cusur...”⁷⁵, precum și „...ca să binevoiască cinstita Mare Vornicie a face în grab punere la cale de a da dă știre d-lui vornicului de politie i d-lui vel agă i d-lui prezidentului magistratului (*sic*) și tuturor altora ce va socoti dă trebuință, spre a să pregăti din vreme pentru întâmpinarea Mării Sale lui Vodă la Văcărești în zioa ce s-au zis mai sus și întrarea în capitală după chipul arătat întra această programă”⁷⁶.

În data de 24 iulie se stabilește și ora la care avea să fie întâmpinat domnul, aceeași Logofeție a Bisericeștilor comunicând, din nou, tuturor celor implicați – agiei, miliției pământene, vorniciei politiei București, președintelui magistratului orașului, comitetului carantinelor și comisiei dohtoricești „că să iasă la mănăstirea Văcărești spre întâmpinarea Mării Sale la trei ceasuri evropienești, după amiază sau la opt ceasuri turcești”⁷⁷.

Pentru restul lunii iulie și întreaga lună august filele dosarului *Logofeției Pricinilor Bisericești* nu mai aduc alte informații despre eveniment. Abia de pe 31 august regăsim documente cu informații care ne relevă că încep grijile și pregătirile din partea acestei instituții pentru suirea în scaun a lui vodă Ghica.

De asemenea, nici în filele dosarului *Vorniciei Dinlăuntru* nu regăsim alte ecouri ale sosirii domnului în București, pentru luna iulie. Evident că în cuprinsul presei vremii s-ar afla astfel de vești, dar nu este scopul lucrării de față, unde informația a fost identificată exclusiv în documente de arhivă.

Ca ecouri finale ale preocupărilor autorităților centrale și locale din ultimele două luni s-au regăsit ca fiind mai interesante adresele înaintate Departamentului Dinlăuntru de către ocârmuirile județelor Ilfov (27 iulie) și Giurgiu (10 august), în care se reclamă decontarea unor cheltuieli făcute pentru anumite activități,

⁷⁵ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 99; „ca să ai toată îngrijirea din vreme pentru pregătirile trebuincioase spre înpodobirea bisericii de la Văcărești unde ieste să tragă Măriia Sa, păstrându-să toată curățeniia și buna orânduială într această mănăstire”. *Ibidem*, f. 101, către egumen; f. 104 – către miliția pământeană.

⁷⁶ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 227 – original; Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 100 – concept.

⁷⁷ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 105; I. C. Filitti dă data de 6 august ca data sosirii domnului la București – pe stil nou. Ioan C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul Organic, 1834–1848*, p. 17. Din *Însemnările Androneștilor* aflăm că „miercuri, 1834 iulie 25, până la 9 ceasuri din zi au sosit la sfânta mănăstire Văcărești Măriia Sa... unde, fiind și toți boierii, l-au primit, și, de acolo, peste un ceas, au intrat în București cu acest nou alai... din toate ismafurile câte 5 oameni, cu steagul fieștecăruia... caretă domnească...”, de unde deducem că acesta cunoștea cuprinsul actelor pregătitoare. *Însemnările Androneștilor*, și urm., p. 70.

iluminatul temniței din Giurgiu⁷⁸, respectiv construirea unor *balaganile* și confecționarea de *lavițe* pentru șederea boierilor, ce fuseseră necesare întâmpinării domnului la mănăstirea Văcărești⁷⁹.

Tot în data de 10 august Mihail Cornescu trimitea poruncă către ocârmuirile celor 18 județe ale Valahiei, solicitând informarea populației din întreaga țară asupra noutăților survenite – sosirea domnului, încetarea ocupației rusești – prin citirea exemplarelor *tipărite* trimise, publicații al căror număr varia între 142 și 249, pentru a se împărți la subocârmuiri și a se citi la sate⁸⁰.

Problematica decontării cheltuielilor cu iluminarea continuă și pe parcursul acestei luni, Sfatul Orășenesc al Politiei București, de această dată, fiind cel care reclamă recuperarea banilor pentru luminare, în 18 august⁸¹. Parcurgând întreaga corespondență aferentă aflăm că se mai reparase un meremet cu ocazia festivităților, reclamându-se și suma de 622 lei ce fuseseră necesari „așezării *cumpenii* (celelalte noi - n. a.) de la bariera podului Șerban Vodă ce s-au aridicat la luminația făcută...”⁸² cu acest prilej.

Fără a avea prea mult timp răgaz, de la sfârșitul lunii august Logofeția Pricinilor Bisericești începe pregătirile pentru următorul eveniment important, suirea în scaun a domnului, care, după cum vom vedea, va implica o paradă a alaiului domnesc, urmată de o paradă bisericească, una ostășească și o slujbă în biserică. Astfel, prin adresa din 31 august, Logofeția comunica Vorniciei Politiei București „fiindcă peste puține zile ieste a să face alaiul suirii domnului în scaun... ca din vreme să dea porunci spre a fi gata deputațiile alcătuite din câte cinci oameni dă fieșcare corporație, împreună cu staroste lor... și va chibzui mijloacele ce le va socoti mai înlesnitoare ca acei câte cinci oameni ai fieșcării deputații să fie potriviți tot la un port”⁸³.

Această ultimă prevedere ridică o nouă problemă, așa cum observăm din răspunsul primit în <1/2> septembrie, aceea a uniformizării îmbrăcăminteii acelor cinci delegați cu starostele lor, aceștia răspunzând „...că nu este prin puțință a să potrive toți la un port, fiindu unii înbrăcați nemțește, alți boerește și alți cu șalvari, mintene și alte haine neguțătoarește... se roagă să aibă cinst<it> răspunsu în ce chip să urmeze cu regularisirea lor asupra portului”⁸⁴. Tot Logofeția Bisericeștilor va fi cea care va da soluția, foarte practică și ieftină de altfel, viabilă în timp, după cum aflăm din adresa înaintată aceleiași Vornicii în data de 3 septembrie, și anume „...nimeni nu este silit să-și schimbe portul întru care este obicinuit, însă, voința

⁷⁸ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 292.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 272, 274; *balaganile* – corturi (lb. rusă).

⁸⁰ *Ibidem*, f. 290, 295-300, 315-320, 329-331, 338.

⁸¹ *Ibidem*, f. 313 și urm.

⁸² *Ibidem*, f. 335.

⁸³ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 117.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 118; documentul nu este datat la zi, apare însă menționat în stânga sus, „data primirii – 2 sept.”

Mării Sale lui Vodă iese să fie aceste deputații ale corporațiilor într-un port, cât să va putea mai potrivit... și, dacă nu va fi mijloc într-al chip, își va face fieșcare corporație numai *mantii dă postav*, cu mânecile lungi, având mantia staroste un semn dăosebit și cu mijlocul acesta vor fi toți într-o uniformă potrivită, fiindcă puțină cheltuială ce o vor face acum are să fie odată pentru totdeauna, neîntrebuințând aceste mantii decât la zile de paradă”⁸⁵.

În paralel, Secretariatul Statului avea de rezolvat o altă sarcină, aceea a identificării *bastoanelor boierilor*, după cum observăm din adresa înaintată Logofeției Bisericeștilor în 3 septembrie: „din porunca Mării Sale lui Vodă... pohtește pe acea cinstită Mare Logofeție ca să poruncească a să căuta bastoanele ce purta mai nainte boerii halea, care să află depuse la Sfânta Mitropolie și a să trimită la post<e>Iniciie, fiind cerute de către Măriea Sa”⁸⁶. Se pare că situația acestor bastoane nu era la fel de încurcată precum cea a steagurilor, astfel că în ziua imediat următoare Logofeția Bisericeștilor se adresa Mitropoliei cerând „a i să trimită bastoanele ce purta mai nainte boeri halea, care să află dăpuse în biblioteca Sfintei Mitropolii... a da toate bastoanele acelea în mâna aducătorului aceștia”⁸⁷. După obținerea lor, tot în cursul zilei de 4 septembrie, Logofeția trimitea Secretariatului Statului cerutele bastoane, „în număr de 29 bucăți”⁸⁸, înaintând și o listă cu descrierea acestora și rangul aferent fiecăruia – „baston de argint poleit cu câlif din postav roșu al dum-lui vel ban... bastoane de lemn negre cu oase albe... baston de fier al dum-lui vel agă...” etc.⁸⁹

Revenind la problema uniformizării îmbrăcăminții participanților la ceremonial, din 18 septembrie am regăsit adresa Departamentului Dinlăuntru înaintată Mării Logofeției a Bisericeștilor prin care îi transmite copia poruncii lui vodă, din 9 septembrie (Doc. 9), „împreună cu pomenitele într-însa *desenuri* ale uniformii”⁹⁰ (Imag. 7, 8). Deosebit de interesant prin complexitatea amănuntelor este textul acestei poruncii domnești, privind însemnele ce diferențiază rangurile boierilor, precum și desenele ce o însoțesc, reproducerile lor fiind rare.

Pentru începutul lunii octombrie am identificat în ambele dosare analizate adrese de înaintare a *Programei paradii suirii domnului în scaun*, aceasta fiind păstrată în variantă tipărită, două exemplare (Doc. 10, Imag. 9), dar și în mai multe copii manuscrise⁹¹ către instituțiile abilitate. Astfel, în 2 octombrie, Marea Logofeție a Bisericeștilor se adresează Vorniciei Dinlăuntru și Mitropoliei, trimițând câte o copie a programei spre a o face „cunoscută și celorlalte mădulări

⁸⁵ *Ibidem*, f. 119.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 120; *boier halea* – boier în funcție (lb. turcă).

⁸⁷ *Ibidem*, f. 122.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 123.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 121, septembrie 5.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 124, 125, 126–131 – modele desene;

⁹¹ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 147, 154 – copie tipărită, f. 138–141 – copie manuscris; Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 350–350v, 354–355 – copii manuscrise.

ale Sfatului Administrativ, spre a să pregăti din vreme de ceea ce privește la fieșcare în parte, iar pă de alta, să dea îndată cuviincioasele porunci la dregătoriile ce atârnă de acel cinst<it> departament...”⁹², lucru care se și întâmplă, după cum observăm prin parcurgerea filelor următoare. În data de 10 octombrie am regăsit întărirea aceleiași porunci, de a se pregăti fiecare instituție conform cu atribuțiile specifice fiecăreia, „fiindcă duminică, la 14 ale următoarei, la 10 ceasuri evropienești dă dimineață ieste a să face alaiul suirii în scaun a Mării Sale lui Vodă”⁹³. În aceeași dată, Logofeția Trebilor Bisericești cerea Marii Vornicii ca, „din zece mii lei ce s-au hotărât pentru luminarea zidirilor publice la ziua suirii Mării Sale lui Vodă în scaun... să dea galbeni doăozeci în primirea” celui însărcinat cu luminația departamentului Logofeții Credinței⁹⁴, de unde deducem că pentru fiecare instituție era numită câte o persoană responsabilă cu această activitate.

De la începutul lunii octombrie încep și grijile privind organizarea noului eveniment, din partea Vorniciei Dinlăuntru, căreia îi revenea, din nou, sarcina de a procura *brazi* de la județele Saac și Prahova. Astfel, aceasta trimite adrese către cele două ocârmuiri, în data de 6 octombrie, ca „în soroc de șase zile... după priimirea aceștii porunci, numaidecât... să trimiță unamie cincisute brazi în priimirea Sfatului Orășanesc”⁹⁵. În aceeași zi Sfatul solicita Departamentului Marii Vornicii „să puie la cale aducerea... doăo mii brazi... pentru înpodobitu uliții de la curtea Mării Sale până la biserica Curtea Veche”⁹⁶.

Ca și în cazul Logofeției Bisericeștilor, și Vornicia Dinlăuntru transmitea porunci, în data de 8 octombrie, conform cu instrucțiunile primite, de a se pregăti fiecare structură subordonată ierarhic, potrivit cu atribuțiile specifice⁹⁷, precum și către ocârmuiri de județe, în data de 9 octombrie⁹⁸, cu privire la aducerea unor dorobanți în capitală, „dinpreună cu căprarii și tistii lor... având însă atât înbrăcămintea cât și armele lor foarte bine grijite”⁹⁹.

⁹² ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 145, 146; originalul adresei înaintat Vorniciei Dinlăuntru în Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 349.

⁹³ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 157 – către mitropolie, f. 158 – către vistierie, f. 159 – către logofeția dreptății, f. 161 – către agie, vornicia de politie, dejurstva miliției, f. 160 – către Vornicia Dinlăuntru; originalul ultimei, la Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 f. 406.

⁹⁴ ANR, ANIC, Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140 / 1834, f. 162; originalul la Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 423; conform adresei Sfatului Orășanesc din București către Marea Vornicie din 13 nov., „din pricina stricării vremii în acea zi nu s-au cheltuit... o sumă dă ulcele cu seu” ce urmau a se aprinde seara, f. 467.

⁹⁵ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 362, 369; care brazi se vor și trimite, pe 11 octombrie, conform adresei ocârmuirii județului Saac, f. 436.

⁹⁶ *Ibidem*, f. 364.

⁹⁷ *Ibidem*, f. 365; f. 371–oct. 9, f. 406–oct. 10, porunci reluate; adresele de răspuns identificate în filele următoare confirmă finalizarea pregătirilor.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 370.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 368.

Din nou regăsim problema finanțării iluminatului, care va fi reglementată prin jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar din 9 octombrie, conform căruia Vistieria avea să împrumute Sfatul orășenesc cu suma de 13.500 lei pentru „luminarisirea departamenturilor i deosebitele case publice i a curții gospod... în seara de la 14 ale următoarei... precum și așezatul brazilor ce sânt a să pune în liniia drumului de la curtea Mării Sale până la biserica”¹⁰⁰.

O altă măsură este prevăzută prin adresa din 11 octombrie, în care șeful Miliției Țării Românești, marele spătar Ghica, informa Sfatul Administrativ că, în conformitate cu solicitarea Logofeției Bisericeștilor și cu art. 11 din programa întocmită, privind „măsurile chibzuite... paza bunei orânduiei la zioa înscăunării... am orânduit din partea Miliției pe domnul maior Banov pentru această păzire a orânduiei alaiului”¹⁰¹, lucru de care sunt informate și celelalte instituții implicate¹⁰².

Un gen de act aparte, identificat la finele dosarului Logofeției Bisericeștilor, este *invitația în alb la paradă*, tipărită, datată 12 octombrie (Imag. 10). În cuprinsul celor câteva rânduri se aduce la cunoștința invitatului că „duminică, la 14 octombrie, fiind a se face parada ungerii... <domnului>, la 9 ceasuri evropenești, să pohtească la biserica... Curtea Veche cu acest bilet, spre întrarea în biserica”¹⁰³. Conform listei anexate, de acest privilegiu se vor bucura 60 de boieri și dregători, ale căror nume sunt trecute în lista „boierilor ce sunt poftiți a să afla la ținerea ungerii Mării Sale lui Vodă în biserica Curtii Vechi, duminică 14 oct.”¹⁰⁴. Parcurgerea filelor următoare indică faptul că, după solemnitatea ungerii de la biserica, la cea a suirii în scaun, ce se va desfășura la curtea domnească, vor participa mult mai multe persoane, fiind poftiți „peste un ceas după săvârșirea paradei de la biserica Curtii Vechi, unde iaste a se face ungerea Mării Sale lui Vodă... să se afle la Curtea Domnească ca să fie de față la ținerialul suirii Mării Sale în scaun... cei 5 doftori ai Comisii, căminarul Ștefan Mosh, toate mădularile și procurorii tribunalurilor din București, otcârmuitori județului, șefi de secție”¹⁰⁵, ale căror nume este menționat pe fiecare categorie în parte.

Tot pentru data de 12 octombrie am regăsit o adresă a Logofeției Dreptății înaintată Vorniciei Dinlăuntru prin care solicită informații despre verificarea

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 366–367, 385.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 418.

¹⁰² *Ibidem*, f. 419 – logofeția dreptății, vornicia politiei, agiia, sfatul orășenesc, logofeția bisericească – originalul ultimei, la Fond *Logofeția Pricinilor Bisericești*, dos. 140, f. 187.

¹⁰³ *Ibidem*, dos. 140 / 1834, f. 169.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 170; (subliniat în text).

¹⁰⁵ *Ibidem*, f 171, 172–177 – liste persoane pe instituții.

uniformelor participanților la ceremonial, veniți din partea divanurilor și tribunalelor din București și din Craiova, „...vrând a să încredința dacă DD. mădularile acestor părți judecătorești ș-au pregătit fieștecarele uniforma rangurilor lor”¹⁰⁶. Raportul celui însărcinat cu acesta nu este deloc îmbucurător, arătând că „...pentru pregătirea dumnealor boerilor divaniți și trebunalicești, mergând pe la dumnealor și făcându-le întrebare precum mi să poruncește, unii din dumnealor ș-au făcut pregătirea, iar cei mai mulți, nu, zicându-m unii că nu le-au isprăvit croitorii hainile, alții că nu pot găți (*sic*) meșteri a le face cusăturile cele de fir, iar alții că nici n-au dat să-și facă din pricina neverii”¹⁰⁷. Având în vedere că mai erau două zile până la desfășurarea evenimentului, ne vine greu să credem că acest aspect s-a finalizat într-un sens pozitiv, așa că nu putem decât să ne imaginăm desfășurarea unui alai pestriț pe ulițele Bucureștiului.

Aici se opresc relatările privind organizarea înscăunării domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica. Evident, informații privind desfășurarea efectivă a momentului nu se vor regăsi în documentele instituțiilor, ci, cu siguranță, în presa și memorialistica vremii¹⁰⁸, pe care, așa cum am menționat, nu le vom trata în articolul de față.

În documentele cercetate am mai regăsit chestiuni privind socoteala banilor ce se cerea de la hatmanul Nicolae Filipescu, contractul luminației, cheltuielile furajelor cailor de poștă, care se prelungesc până în decembrie, când se finalizează aceste aspecte financiare, foarte apăsătoare de altfel.

De asemenea, câteva județe au transmis adrese de informare despre cum au marcat pe plan local evenimentul de la București, prin citirea liturghiei în biserică, oficierea de Te Deum, tragerea unor salve de pușcă.

O prevedere deosebită, demnă de menționat, a fost depunerea la Arhiva Statului a patru documente importante, prin porunca domnească din 18 octombrie¹⁰⁹, confirmată ca îndeplinită de arhivarul statului Iordache Rasti, prin adresa din 22 octombrie,¹¹⁰ înaintată Departamentului Dinlăuntru.

Astfel, cele mai însemnate acte ale țării s-au păstrat peste timp, protejate, în siguranță, constituindu-se în mărturii ale vremurilor trecute.

¹⁰⁶ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834, f. 420.

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 421.

¹⁰⁸ Precum *Însemnările Androneștilor*, p. 70–71, (expus foarte succint).

¹⁰⁹ ANR, ANIC, Fond *Vornicia Dinlăuntru*, dos. 451 / 1834 f. 439.

¹¹⁰ *Ibidem*, f. 444.

ANEXE DOCUMENTARE

1.

Jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar din 28 aprilie 1834 prin care se hotărăște constituirea unei comisii însărcinată cu întocmirea programului privind ceremonialul înscăunării domnului.

Jurnal

Fiindcă la articolul 44 al Regulamentului Organic să coprinde că pompa suirii domnului în scaun și toată țărâmonia ce privește la dânsa să va orânduî printr-un regulament ce să va face conglăsuît cu vechiul obicei din condicile Divanului, și, dă vreme că acum s-au dăruit aceștii țări domn, căruia, peste puțină vreme după ce să va întoarce de la Costandinopolu, urmează a i să îndeplinească această pompă, dă cuviință este, ca mai din vreme să să facă gătirea acestui țărmonial care să aibă asemănare atât cu cele vechi obiceiuri ale pământului cât și cu cele dă acum enstituții ale țării.

Dă aceea, astăzi, la 28 apr., anul 834, în adunarea Sfatului Administrativ Ecstraordinar s-au găsit cu cale a să întocmi o comisie alcătuită di <n> cinci mădulări carea să să îndeletnicească întru chibzuirile pregătirii acestui țirmonial, fără a scăpa nimic din vedere, pentru toate câte ar trebui a să face, de la început și până la sfârșit, atât pentru cea cu solenitate intrare a Mării Sale, cât și pentru țirmonialul ungerii domn <u> lui și împodobirea bisericii.

Și, fiindcă o asemenea paradă, are acum o înclinare foarte dă aproape cu partea militărească, urmează neapărat a fi chemate în trupul aceștii Comisii și mădulări dă ale miliției pământ <te> nești; s-au ales cinci persoane din cele mai cu știință spre a fi mădulări ale pomenitei Comisii în doi boieri și anume dumn <ea> lui biv. vel. logf. Costandin Cantacozino i dumn <ea> lui dvor Ioan Cocorăscul și doi din partea militărească însă dumn <ea> lui polcv Odobescu ce este locțiitor de șef al miliției pământ <te> nești i dumn <ea> lui polcv Constand <in> Filipescu și cel de-al cincilea dumn <ea> lui vicont Gramon; care, adunându-să cu toți la un loc să să îndeletnicească asupra aceștii lucrări spre a lua sfârșit precât să va putea mai în grab și a o da la Sfat.

Dumn <ea> lui prezedent Sfatului Administrativ va îngriji a da aceasta în cunoștința mai sus arătatelor persoane și a le pofti ca să să îndeletnicească întru această lucrare fără întârziere, iar Logofetiia Credinții va da aceștii Comisii atât condica Divanului cât și verice alt act să va găsi la canțelariiia sa atingător dă obiceiuri și țirmonii ce s-au urmat mai dinainte vreme, după trebuință și după cererea ce i să va face de către Comisie.

George Filipescu Alexandru Filipescu
 maior Câmpineanu Barbu Știrbei

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 75.

2.

Adresa nr. 2 a Comisiei Alaiului privind întocmirea proiectelor ceremonialelor de întâmpinare a domnului, respectiv înscăunare.

Comisia întocmită pentru chibzuirea alaiului domnului
Anul 1834, maiu 18
no. 2, București

Cinstitei Mari Vornicii din Lăuntru

În urma punerii la cale a Cinstitului Sfat Administrativ prin jurnalul încheiat de la 28 apr., Comisiia, adunându-să la un loc și chipzuind cele de cuviință pentr<u> priimirea domnului în prințipat și suirea în scaun a Mării Sale, au alcătuit alăturatul proect care prin acel cinstit departament

să supune în cunoștința Cinstului Sfat Administrativ. Iar pentru ceeia ce să atinge de podoaba Sfintei Biserici, fiindcă domnul urmează a primi ungerea la biserica ot Curtea Veche după obiceiul cel din vechime, Comisia au socotit ca, de la poarta curții bisericii și până la ușa bisericii, precum și înăuntru, toată biserica să fie așternută cu postaf roșu, scaunul domnului înbrăcat cu catifea roșie și cecuri (sic!) de fir, iar treptele și estrada scaunului cu postaf roșu; candelă, sfeșnice, policandre și toată asemenea podoabă să fie de argint.

Costandin Cantacozino Ioan Cocorăscu
 ajutorul șefului miliții, comandir de polc Odobescu
 comandir de polc Filipescu vicont de Gramon

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 80.

3.

Programul ceremonialului întâmpinării domnului la intrarea în capitala țării.

Așezământul paradii pentru priimirea domnului
 în prințipat și de zioa solanelii a suirii în scaun

Priimirea domnului în prințipat să va săvârși cu următorul chip:¹¹¹

La Văcărești, în zioa sosirii Domnului, va aștepta spre întâmpinare preasfinția sa părintele mitropolitul, cu episcopii, domnii miniștrii, toată boierimea, deputații județelor, ce să vor aduna cu trei zile mai nainte de sosirea domnului, unde se va săvârși te-de-om în biserica aceii mănăstiri, spre mulțumire lui Dumnezeu, pentru buna sosire a Domnului. Iar mai nainte de Văcărești, dum-lui vornicul politii, dum-lui vel agă, domnii aghiotanțaii ștabului, dum-lui prezidentul Sfatului Oroșenesc, cu starostii corporațiilor, însoțiți cu o deputație din partea fieșcării, cu semnele lor ce le va purta starostii și cu toți deputații mahalalilor, va întâmpina pe domn.

Iar dum-lui aga va înfățișa raport și prezidentul maghiștratlui va aduce domnului pe o pernă, cheile orașului. Iar d. vornic de politii, cu starostii corporațiilor, protopopii orașului, deputații mahalalelor, să vor înfățișa cu pâine și sare. La acel loc să va afla careta domnească cu șase cai și vizitii domnești și calul domnesc, și un escadron de cavalerie; de care apropiindu-să domnul, comandirul escadronului va raportui prin graiu dând și raport de front.

De acolo va convoiarisi pe domn dorobanții agii înaintea și un pluton de cavalerie; dum-lui spătarul cu tot ștabul și aghiotanții domnului să va afla pe partea dreaptă a Mării Sale, iar dum-lui vornicul politii, dum-lui vel agă și maghiștratul orașului, pe partea stângă; comandirul escadronului, cu trei plutoane în urmă, cu depărtare de 40 pași până la Mănăstirea Văcărești.

Și trăgând drept la biserică, preasfinția sa părintele mitropolitul cu episcopi, domni miniștri și toată boierimea va întâmpina pe Domn înaintea bisericii, și se va săvârși cele mai sus zise. Iar după săvârșirea slujbii, domnul va intra în cort unde, prin d. logofătul bisericesc asupra căruia sânt date și datoriile logofătului dă obiceiuri, va înfățișa toată boierimea.

¹¹¹ Partea de început, până la punctul 2, se regăsește în adresa transmisă pe 31 mai de către Logofeția Bisericeștilor către Vornicia Dinlăuntru, dos. 451, f. 117; partea de final, cu urcarea în scaun se regăsește în programa tipărită, dos. 140, f. 147, cu unele modificări; s-a reproduș partea cu întâmpinarea de la Văcărești și intrarea în București, care apare și în adresa din 22 iul., dos. 451, f. 228, unde însă nu mai este menționat mitropolitul, decedat între timp, apărând inversiuni ale frazelor, diferențe de formulare.

După aceasta, părintele mitropolitul și boerimea să vor întoarce în capitală, iar dum-lui spătarul, dum-lui vornicul politii, dum. vel. agă și prezidentul Sfatului Oroșănesc vor rămânea cu domnul și îl va convoiarisi până la curtea domnescă cu același chip.

În curtea domnului să va afla caraulă de cinste de o roată, ordinați călări și pă jos, carii va sta în flancul stâng, iar la flancul drept să vor afla toți ofițerii polcului ce este așăzat în oraș cu comandirul polcului; carele, apropiindu-să domnul de caraulă, va da raport de front și va înfățișa anume pe toți ofițerii, pe ordinați de pedestrime, iar după aceștia, ai cavalerii.

Bariera Podului Beilicului și porțile curții domnești vor fi împodobite cu arcuiri triumfale, cea dintâiu cu țifra Mării Sale, iar Porțile cu pajărea țării. Și la intrarea domnului, de va fi zioa, se vor trage toate clopotile în oraș, după signalul mitropolii; asemenea să vor trage și pe drum pe unde va trece și preoții se vor afla în biserici, înbrăcați în odăjdii; și, într-aceeași seară să va face luminăție în tot orașul.

Din zioa sosirii Mării Sale în capitală și până în zioa citirii hatîșerifului și a întrării în scaun, nu va fi slobod nimenea a merge la curtea domnească, afară numai de cei ce prin îndatoririle lor vor fi datori a merge sau cei ce vor fi chemați de domn.

ANR, ANIC Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 81-82, fragment

4.

Jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar din 29 mai 1834 prin care se aprobă proiectul ceremonialului suirii în scaun a domnului și se hotărăște constituirea unui centru de comandă pentru ducerea la îndeplinire a pregătirilor.

Jurnal

Astăzi, în doăozecișinoăo maiu, anul 1834, în adunarea Sfatului Administrativ Ecstraordinar, de față cu dumnealor mădulările Comisii întocmite întru alcătuirea proiectului pentru pompa suirii domnului în scaun i cu dumnealui vel agă și cu dumnealui prezedentul Sfatului Oroșănesc, citindu-să pomenitul proiect, s-au priimit întru toată a sa întindere, cu oareșcare modifiacăii coprinse în alăturatul pă lângă acesta izvod, și, totdeodată, s-au chipzuit ca iarăși pomenita Comisie împreună cu dumnealui marele logofăt al pricinilor bisericesti i cu dumnealui vel agă și prezedentul sfatului oroșănesc slujind ca un sentru de operație prin mijloacele ce vor socoti mai de cuviință, și prin înțelegere cu toate dregătoreștile părți de care să atinge fieșcare articol să aducă la desăvârșită îndeplinire cele coprinse într-însul. Și, spre mai grabnică desăvârșire a aceștii întocmiri, să să adune mădulările pomenitii Comisii dă trei ori pă săptămână, adică marțea, joia și sâmbăta, dă dimineață, la unsprezece ceasuri evropienești, la Cînstita Marea Logofeția a Bisericeștilor.

Coprinderea acestui jural să va aduce la îndeplinire de către dumnealui marele logofăt al pricinilor bisericesti; pă lângă aceasta, să vor da lei zece mii dumnealui logofătului bisericesc de la Vistierie spre pregătirea celor mai neapărate trebuințe, având a da în urmă pentru toate socoteală; iar banii să vor trece în osebită condică, până la venirea domnului. Și în locul dumnealui logofătului Cantacozino și dvornicu Cocorăscu, doi din mădulările pomenitii Comisii ce au a lipsi la țară, să orânduiesc dumnealui hatmanul Vilara și postelnicul Costache Suțul.

George Filipescu	Constantin Cantacuzino
Alexandru Filipescu	semnătură indescifrabilă
Barbu Știrbei	comandir de polc Odobescu polcovnic Fil....

ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834 (2333 vechi), f. 39.

5.

Jurnal al Sfatului Administrativ Extraordinar din 30 mai 1834, prin care se alocă sumele de bani necesare de la intrarea în țară a domnului.

Jurnal

Astăzi, **maiu 30**, în canțe<laria> Sfatului Administrativ Ecstraordinar, după chibzuiri ce s-au făcut pentru cheltuelile trebuincioase dm-lui hatmanul Nicolae Filipescu, orânduitorul mehmandar din partea stăpânirii pentru întâmpinarea Mării Sale, prea înălțatul domn al acestui prințipat, s-au găsit cu cale ca pentru cheltueli trebuincioase Mării Sale și a dm-lui numitul mehmandar să sloboză pă fieșcare zi câte lei treisutecincizeci din V. (?) cheltuelilor ecstraordinare, potrivit cu suma zilelor ce va zăbovi în cursul aceștii călătorii ce va face împreună cu Măriia Sa în hotarile țării, care să vor trece de către Cinsti<ta> Vist<erie> într-o deosebită condică – pompa venirii domnului. Coprinderea acestui jurnal să va aduce la îndeplinire de către cinstit dum-lui șefu Departamentului din Lăuntru.

George Filipescu

Alexandru Filipescu

Barbu Știrbei

semnătură indescifrabilă

comandir de polc Odobescu

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 103.

6.

Adresa Mării Logofeții a Bisericeștilor către Vornicia Treburilor Dinlăuntru prin care informează asupra programului și atribuțiilor celor ce îl vor întâmpina pe domn la hotarul țării și îl vor însoți spre capitală.

Marea Logofeție a Bisericeștilor

Anul 1834 maiu 31

No. 1342, Masa a 2^{-lea}

București

Cinst <itei> Vornicii a Trebilor din Lăuntru

Priimirea domnului în prințipat are a fi după chipul următor: adică, din partea țări<i> să va trimite spre întâmpinarea domnului, cu patru zile înaintea sosirii Mării Sale în prințipat, un episcop, d. logft. cel mare al dreptăți <i> și șeful miliții, care-i vor întâmpina pă domn la hotarul țării, în caice, în mijlocul Dunări <i>, unde d. spătaru va da raport dă starea miliții, iar episcopul și d. logft. Dreptăți <i> vor aduce plecate închinăciuni din partea țării și vor urma pă domn până în marginea Dunări <i>; Acolo va fi iarăș ocârmuitorul județului cu dorobanții săi i maghistratu orașului și îl vor priimi, dând raport ocârmuitoru dă starea județului; iar un ploton de cavalerie și o roată dă pezestrime (sic!) ce să va orându, va face cuviincioase cinst și preoții orașului vor săvârși o sfeștaniie.

La plecarea Mării Sale de la hotar, episcopu, d. logft. Dreptăți <i> și d. spătaru vor petrece pă domn până în capitală, iar ocârmuitoru județului numai până la hotarul său și acolo îl va întâmpina ocârmuitorul celuilalt județ, carele îi va înfățișa iarăș raport.

Plotonul de cavalerie cu dorobanții va comvoiarisi pă domn până la locul unde va schimba cai <i>; la care locuri să va afla câte un ploton dă cavalerie a miliții, împreună cu o

sumă de dorobanți, spre comvoiu până în marginea capitali <i>, adică la Văcărești. Iar seara va fi luminație în orașul Bucureștii. Sau, viind Măria Sa pă la Brăila,¹¹² urmiază ca întâmpinaria să i să facă la Colintina.

Drept aceia, Logofeția, întru îndeplinire de datorii, nu lipsește a da acestea în cunoștința Mării Vornicii, ca să binevoiască a da din vreme cuviincioasele instrucții spre a să păzi cea mai bună orânduială la priimirea Mării Sale în prințipat și îndeplinirea celor dă cuviință până la intrarea sa în capitală.

Asemenea, va binevoi Cinst <i> a Marea Vornicie a îngriji și pentru orânduirea la vreme a unui mehmandar căruia să i să dea instrucțiile cuviincioase pentru priimirea domnului la Brăila¹¹³, sau la Giurgiu¹¹⁴, și îngrijirea celor trebuincioase, spre odihnitoarea petrecere a Mării Sale.

Iar pentru potrivirea și regularisirea tuturor ramurilor ce să ating dă această paradă a domnului, atât la priimirea aici a Mării Sale, cât și la înscăunarea sa, este orânduită dinpreună lucrătoare cu logoft. trebilor bisericești, Comisiia ce s-au îndeletnicit întru alcătuirea regulamentului asupra acestui țiemonial, care să adună la logofeție dă trei ori pă săptămână, marțea, joia și sâmbăta, la 11 ceasuri evropeienești dimineața și unde să vor aduna toate științele, dă innaintarea lucrărilor și de la care să vor cere dăslușirile la orice înprejurare să va socoti de trebuință.

Marele logft. al bisericeștilor

G. Știrbei

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 117.

7.

Adresa Sfatului Orașului București, din 5 iunie 1834, către Marea Vornicie Dinlăuntru prin care solicită alocarea unor fonduri în vederea acoperirii cheltuielilor ce-i revin, cu prilejul venirii domnului.

Cinstitului Departament al Marii Dvornicii

Sfatul Oroșenesc al Politii Bucureștii

Cinstita logofeția a pricinilor bisericești prin oțnoșeniia de supt No. 1311 dă în cunoștința Sfatului chipul cu care este a să priimi domnul la buna venire, dar, fiindcă în numita oțnoșeniie sunt însemnate multe lucruri care are a să face cu cheltuială, precum cheile orașului, perna, arcurile triumfale pentru așăzat la bariiera podului pă unde are a intra domnul și la porțile curții domneștii, precum și a luminații casii maghistratului i a bulvarului după dealul sfintei mitropolii, cu cinste să face cunoscut cinstitului departament ca să binevoiască a însemna sfatului, din ce sume are să să facă aceste cheltuieli. Totdeodată, cu aceasta este rugată Cinst<i> Mare Dvornicie a binevoi să trimiță porunci acum, din vreme, pentru aducerea a doă mii brazi de la locurile de unde să va binechibzui, spre înpodobirea uliților, carii, trimițându-să în priimirea sfatului i el va îngriji pentru așăzarea lor la locurile cuvenite.

prezident Sfat - indescifrabil -

clucer Io...Voinescu stolnic Ta....

ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834 (7134 vechi), f. 134.

¹¹² urmează rând suprascris până la finalul paragrafului.

¹¹³ s-a șters „Giurgiu” și s-a scris apoi „Brăila”.

¹¹⁴ text suprascris ulterior „sau la Giurgiu”.

8.

Adresa vicepreședintelui Mircovici către Sfatul Administrativ referitoare la încetarea guvernării rusești.

Copie după predlo<jenia> Excelenței Sale D. ghenr. viț-prezedent al prințipatului Moldavii ghenăral maior Mircovici No. 150, iulie 18 lt. 1834, către Sfatul Administrativ al Țării Rumânești

Fiindcă Înnălțimea Sa D. Alexandru Ghica au venit în Țara Rumânească, dă aceea, pă tămeiu instruțiilor ce am, am paradosit astăzi Înnălțimii Sale ocârmuirea prințipatului, înștiințând pentru aceasta pă Sfatul Administrativ al Țării Rumânești; eu mă îndatorez, totdeodată, a face cunoscut că de astăzi încetează lucrarea vremelniceștii ocârmuiri rusești într-acest prințipat.

întocmai după original

m.p. indescifrabil

ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834 (2333 vechi), f. 96.

9.

Poruncă domnească prin care se stabilesc elementele specifice pentru ținutele de paradă ale boierilor, în funcție de rang.

Copie după porunca prea-înnălțatului domn Alecsandru Ghica VVd, supt No. 62, din 9 septv. 834

Asupra raportului marelui vornic din lăuntru de la¹¹⁵ No.⁴ ce mi s-au trimis pă lângă jurnalul încheiat de către Sfatul Administrativ ecstraordinar, împreună cu mădulările comisii soco<te>lilor Visterii, pentru uniforma țivilă ce urmează a avea boierimea în zile dă paradă, găsind temeiurile acelu jurnal, după cuviință, poruncim domniia mea cele următoare:

1^{-iu}: toți boerii de 1^{-iu} rang, începând de la vel ban și până la vel cămăraș, după vechiul obicei și după îndatoratul decorum al acestui prințipat, vor purta la zile însemnate înbrecămite dă paradă.

2^{-ilea}: câți din boerii acestui rang țin portul cel vechiu vor purta la zile dă paradă gugiumanuri dă samor, cu fundu roș, feregele sau contoșuri iarna, neavând însă asemenea podoabe vor putea purta mante dă cinste cu cusături la guler după forma Lit. A, iar cei ce au priimit port evropenesc, vor purta iarăș la zile dă paradă capele în trei colțuri, cu pană albă pe marginea ei; uniforma dă postav civil cu cuseturi la guler, mănici și buzunări după forma Lit. V, care cosături pentru cei halea va fi pă catifea neagră și cu bumbi dă medal (sic!), cu marca țării, pantaloni dă cazmir alb, asemenea și jiletă (sic!) cu bumbi mititei, dă medal, având marca țării, cravată albă, șpagă? țivilă atârnată în eșarpă, fundă dă fir galben. Câți însă dăn boeri aceștia vor sluji divaniți, oricum le va fi portul în seanțe și la zile dă paradă, vor avea, după datorie, mante dă cinste, negre, cu guler cusut cu fir după forma Lit. D și bastoanile dregătorii ce au.

3^{-lea}: boerii de la vel clucer în jos vor purta ceea ce să obicinuia din vechime la zăle dă paradă, câți însă dăn acești boeri vor fi luat port evropenesc, pe câtă vreme vor fi în slujbe lucrătoare de

¹¹⁵ Loc gol

orice dregătorie, vor purta uniforme, încă de la vel clucer până la vel comis – guler cusut după forma Lit. V, și la mânici mărgioara acestui guler, pălăria fără pană înprejur, pantaloni și jiletă de cazmir alb, șpagă cum mai sus s-au zis; iar dă la sârd <ar> în jos, numai marginea gulerului cusută și pălăria tot ca aci mai sus, pantalon civil.

4^{lea}: pă lângă demarcația ce au dat până aci acestor cusături să osibește încă partea judecătorească din cea administrativă, cea dintâiu primind cusăturile cu fir galben și cea de-a doilea cu fir alb.

5^{lea}: câți amployați vor fi în slujbe lucrătoare și nu vor avea rang vor purta vracu (sic!) civil cu nasturi dă medal cu marca țării și capelă râtunde.

Iscălit Alexandru Ghica VVD

întocmai după original - ind.-

procit N. Piericeanu

ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834 (2333 vechi), f. 125.

10.

Programul festivităților ocazionate de înscăunarea domnului Al. Dim. Ghica, din 14 octombrie 1834.

Programa

Paradii suirii Domnului în scaun

Duminică, la 14 Octomvrie, de dimineață, la 11 ceasuri evropienești, să va face țermonia suirii în scaun a Mării Sale lui Vodă¹¹⁶. În această zi să vor strânge cu doă ceasuri mai nainte, adică la 9 ceasuri evropienești, pentru parada Mării Sale, la Curte, persoanele și tagmele ce să arată mai jos.

Ulițile de la Curte și până la ușa Bisericii Curtea Veche vor fi împodobite cu brazi și verdețuri.

Comenzii de pihotă să vor înșirui de la Curtea Domnească și până la biserică, pe amândoa părțile uliților;

Parada se va porni în următoarea regulă:

1° Dorobanții Agii cu trompetele lor vor începe cortetul; comanda (tacâmul) Agii, va urma, treptelnicește, până la vel agă și să va încheia de o comandă de cavalerie din escadronul al 4¹¹⁷-lea;

2° Dorobanții Vorniciei de politie cu ai feluri de departamenturi și câte o deputație alcătuită de cinci aleși din fieșcare corporație a orașului, cu starostii lor. Aceștia din urmă vor merge câte cinci

¹¹⁶ Fraza de început în *Așezământ...* (proiect/ aprobat) – „Zioa cea hotărâtă a suirii în scaun să va vesti cu trei zile înaintea, prin programă, însemnându-să și ceasul începerii paradiei.”; nou în forma tipărită – indicarea orei de începere; alte diferențe – de scriere: *adecă/adică, într/în, â/i, , pe/pă, să/se, ii/i, în/în etc.*, de prepoziții; cuvinte ne/articulate *-ul*; numerale redată în cifre/litere, diferențe la prescurtări.

¹¹⁷ Corectat, suprascriș 6.

în rând, din care cel din mijloc va ținea semnul corporației, iar starostii vor merge fieșicare dinnaintea deputații sale; vor urma, treptelnicește, amplotiații aceștiei Vornicii și ai Magistratului; vel Vornic de politie și Prezidentul cu mădulările Sfatului Orășenesc – d-a dreapta și d-a stânga vornicului; cinovnicii săi, toți, pe jos, afară din (sic) vel Vornic și din (sic) mădulările Sfatului Orășenesc, cu unii din cinovnicii dumnealor, carii vor fi călări;

3° Ecscadronul 3-lea¹¹⁸ cu trompetele sale;

4° O roată de pihotă;

5° Steagurile cele din vechime: al țării și al armășii¹¹⁹ ținute de iuncări cu asistanții din pihotă, sub comandă de un ofițer;

6° Deputații județelor înbrăcați în uniforme rangurilor lor;

7° Semnile domnești, adică topuzul, sabia și Regulamentul Organic, puse pe câte o pernă de catifea roșie, cu funde de aur, se duc de ofițeri Miliții, însoțite de doi ofițeri asistanți cu săbiile scoase și doăzeci și patru iuncări cu puști;

8° Patru oberi ofițeri adiotanți ai Mării Sale, călări, trei ștabi ofițeri adiotanți ai Mării Sale, călări și rânduiți de o parte și alta înaintea Domnului;

9° Măria Sa Domnul, călare, având înaintea pe logofătu trebilor bisericești, îndeplinitor datoriilor de logof: al obiceiurilor; d-a dreapta și d-a stânga, mai îndărăt, pe domni miniștri; apoi, urmează șteabul Mării Sale și al domnului spătar, iar steagul Domnului va urma îndată după Măria Sa și să va țineal întocmai ca și steagul țării;

10° Jumătate batalion cu muzica ștabului;

11° Carăta domnească împrejurată de livreea și picherii curții și însoțită de ordinariți;

12° Ecscadronul 4-lea¹²⁰ încheie parada.

Îndată ce parada să pornește, sunetul clopotelor pe la toate bisericile orașului să aude.

Oștirile orânduie atât în lăuntru Curții cât și pe ulițele ce mijlocesc până la biserică, dau cinstite ostășască podoabelor și Domnului, la plecare, la trecere pe roate. Când podoabele domnești să apropie de ușa bisericii, tot clirosul în odăjdii înbrăcat să ducă în ușa bisericii, tămăe podoabele și le stropește cu aiazmă.

Măria Sa Vodă este priimit de toată boerimea: însă, toți boeridivaniți cei halea, mădulările Obșteștii Adunări și boerii de rangul 1-iu paia, vor sta în rând pe amândoă părțile, de la poartă până la ușa bisericii, după ranguri; și după întoarcerea Mării Sale în biserică, acești boeri vor intra pe rând ca fieșcare să-și ia locul său.¹²¹

Iubitorii de Dumnezeu episcopi¹²² cu tot clirosul în odăjdii, cu Sfn. Evanghelie și Sfn. Cruce, întâmpină pe Domn în ușa bisericii.

Parada pomindu-să de la Curtea Domnească în chipul acesta, fără a să popri în dreptul bisericii Curții Vechi, apucă pe uliță înaintea și să așază în orânduiala ce va povățui D. Șteab ofițer ce va fi orânduie de către D. marele spătar pentru ținerea orânduiei paradii.

¹¹⁸ Corectat, suprascris 2.

¹¹⁹ Lipsă în varianta tipărită – „al / loc gol / și al / loc gol / și câte” – de unde rezultă că s-a renunțat la înșiruirea lor.

¹²⁰ Corectat, suprascris 6.

¹²¹ Ultima frază nu este în *Așezământul...*

¹²² În textul *Așezământului*, alături de episcopi apare și mitropolitul; în cursul verii acesta moare (în 23 iunie, conform *Însemnărilor Androneștilor...* pg. 69), astfel că în textul *Programei* nu se va mai regăsi menționat.

Întrând Domnul în biserică, să apleacă spre jertfelnic și sărută Sfintele Icoane; atunci, preasfinția lor episcopi săvârșesc obicinuita rugăciune.

Apoi, Măria Sa, stând înaintea ușii Sfântului Altar, cu mâna pusă pe Sfânta Evanghelie, săvârșăște jurământul legiuit de Regulamentul Organic.

După aceea, însoțit d-a dreapta și d-a stânga de episcopi, intră în Sfântul Altar, unde, după închinăciunile și slujba obicinuită la încoronarea drept credincioșilor, primește ungerea Sfântului Mir, și, săvârșindu-să această slujbă în Sfântul Altar, Măria Sa ese, iarăși însoțit de preasfinția lor episcopii și, încingându-și sabia, să sue în scaun și urmează ceilantă slujbă.

Domnul spătar va ținea sabiia Mării Sale până va eși din Sfântul Altar, stând la ușa altarului, la dreapta și având d-a lătura sa pă ofițeri ce țin semnele; iar suindu-să Măria Sa în scaun, stau pe întâea treaptă a scaunului, în dreapta D. spătar ținând topuzul, pe aceeași treaptă, la stânga, ajutorul său ținând Regulamentul, acolo și dumnealor Miniștrii împărțiți de o parte și de alta, doi asistanți ai Domnului, din ofițerii oștirii Rumânești, de amândoa părțile scaunului, cu săbiile scoase și doi asistanți asemenea, la podoabile domnești.

La spatele scaunului domnesc, steagul Mării Sale, domni ștabi și oberi ofițeri ai suitii Mării Sale în dosul scaunului domnesc.

Dumnealor Consuli și Agenții puterilor streine vor sta la mâna dreaptă¹²³, iar boerii divaniți, mădulării Obșteștii Adunări, vor sta după rangul d-lor, în mâna dreaptă câți vor încăpea și ceilalți toți, în mâna stângă.

Deputații Obșteștii Adunări vor sta în mijlocul bisericii.

După săvârșirea slujbei, D. spătar și ajutorul său vor pune iarăși pă perne semnele.

La întoarcerea Mării Sale de la biserică iarăși vor suna clopolete și parada va urma cu aceiași rânduială până la Curtea Domnească, unde polcul 2-lea și escadronul 3-lea¹²⁴ și al 4-lea¹²⁵ ce țin acum garnizona capitalii, să vor înșirui din-naintea palatului, peste uliță.

Un ceas după săvârșirea bisericeștii parade, părinții episcopi, boeri <i> divaniți, mădularile Obșteștii Adunări, deputații judeților, să vor afla la Curtea Domnească și atât dumnealor cât și DD: miniștri<i> și cinurile ostășești, luându-și locurile sale în sala scaunului, vor adăsta priimirea Mării Sale în scaun. Citindu-să împărăteștile acturi¹²⁶, să vor aduce Mării Sale plecatele închinăciuni d-a rândul prin lucrarea marelui logofăt bisericesc.

După aceasta, Măria Sa să va pogorâ la oștirea aci rânduită carea, cu țărmonial marș va innainta subț privirea Mării Sale.

În capitala micii Valahii, prezidentul cu toți mădularii Divanului de acolo, dinpreună cu ceilaltă boerime și cu șteabul, toate cinurile ostășești a polcului a 3-lea ce să află acoloa, vor asculta Sfân: Liturghie și Te-deum la Episcopie, după care, Domnul prezedentul va priimi Țermonia aceștii zile.

Asemenea vor sărba și celelalte orașe ale prințipatului, prin îngrijirea DD: otcârmuitorilor.

ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834 f. 147, 154 – câte un exemplar tipărit

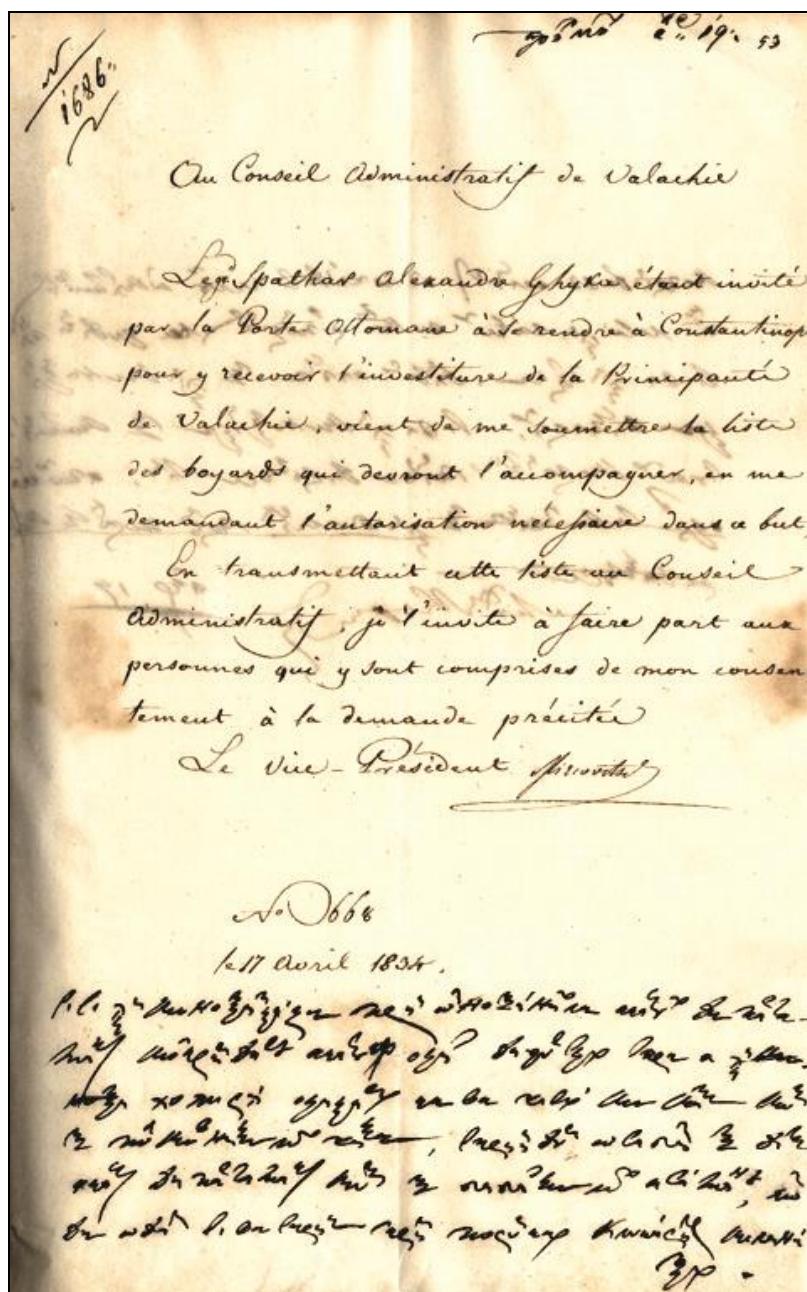
¹²³ Aceștia nu sunt trecuți în *Așezământ...*

¹²⁴ Corectat, suprascris 2.

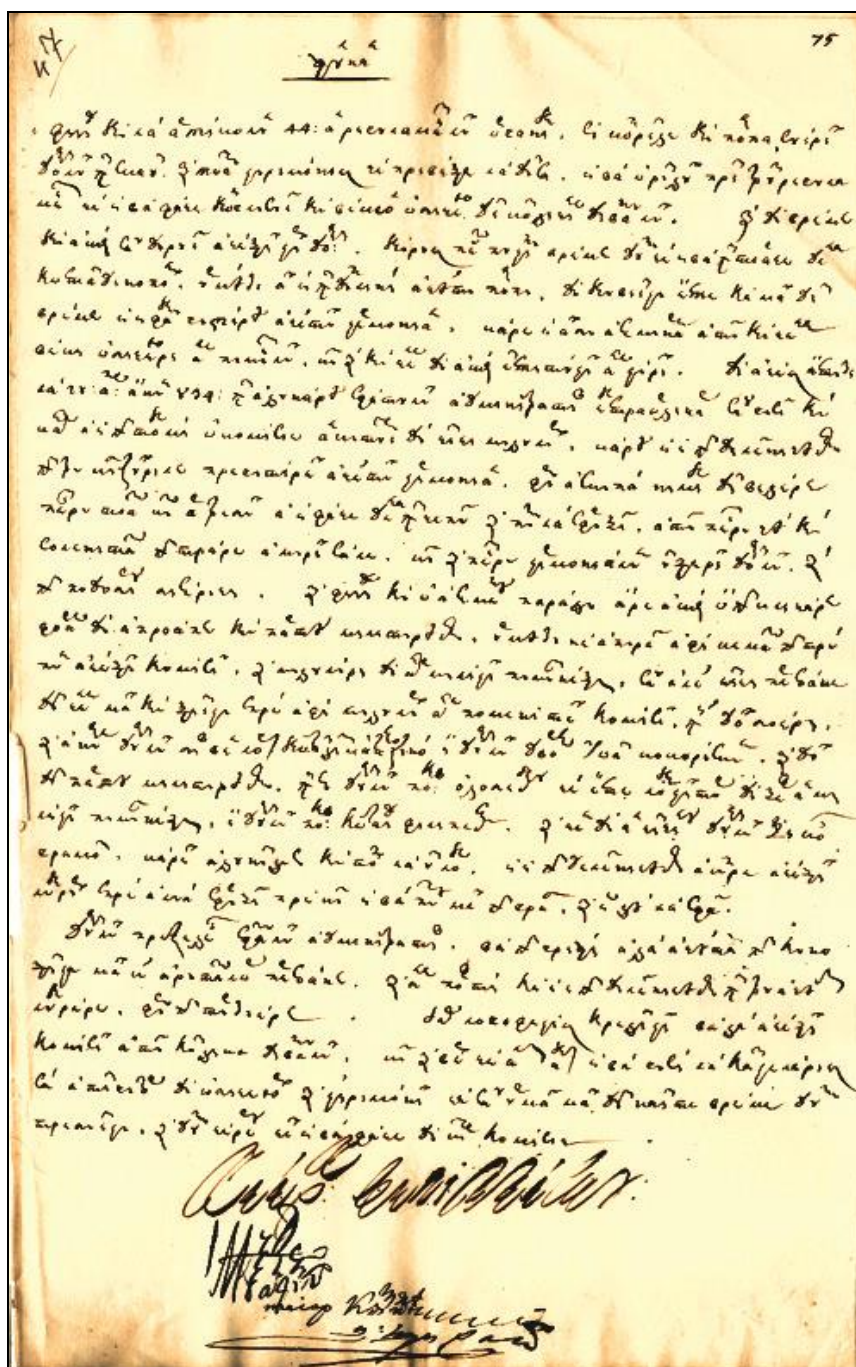
¹²⁵ Corectat, suprascris 6.

¹²⁶ În proiect figura *hatîșerifului*

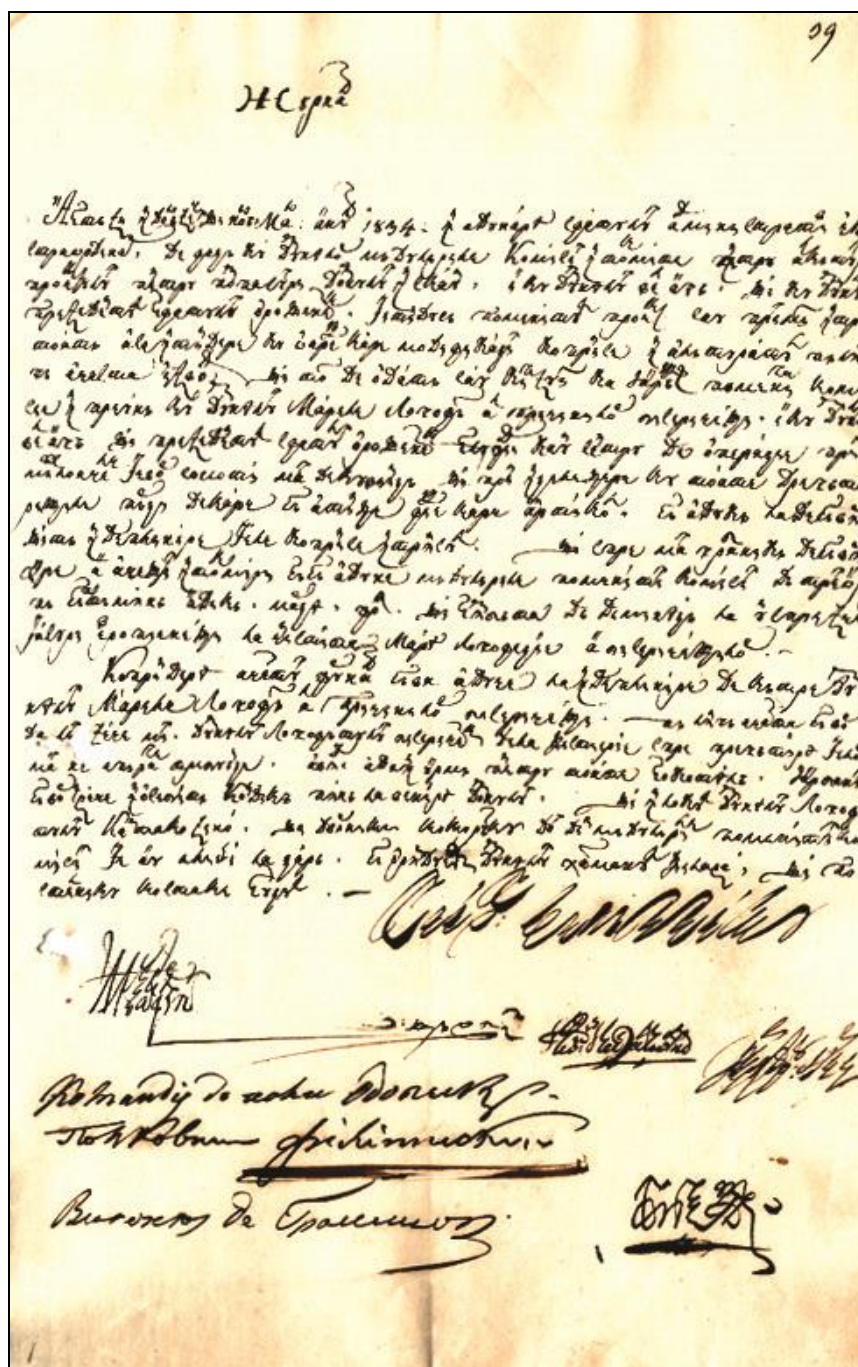
ANEXE – IMAGINI

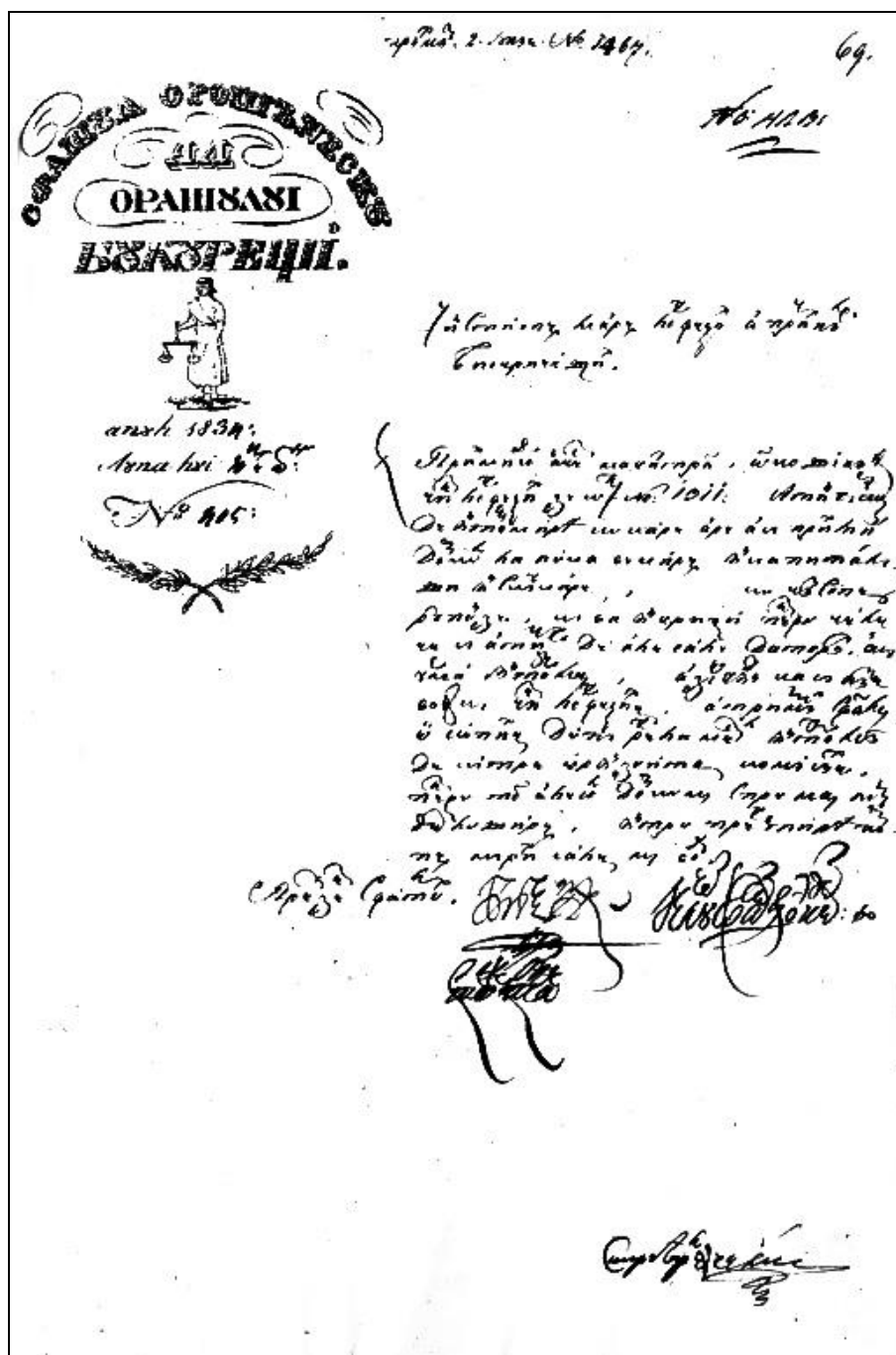
Imaginea 1. Adresa lui Mircovici privind lista boierilor însoțitori, 17 aprilie 1834. ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834, f. 53.

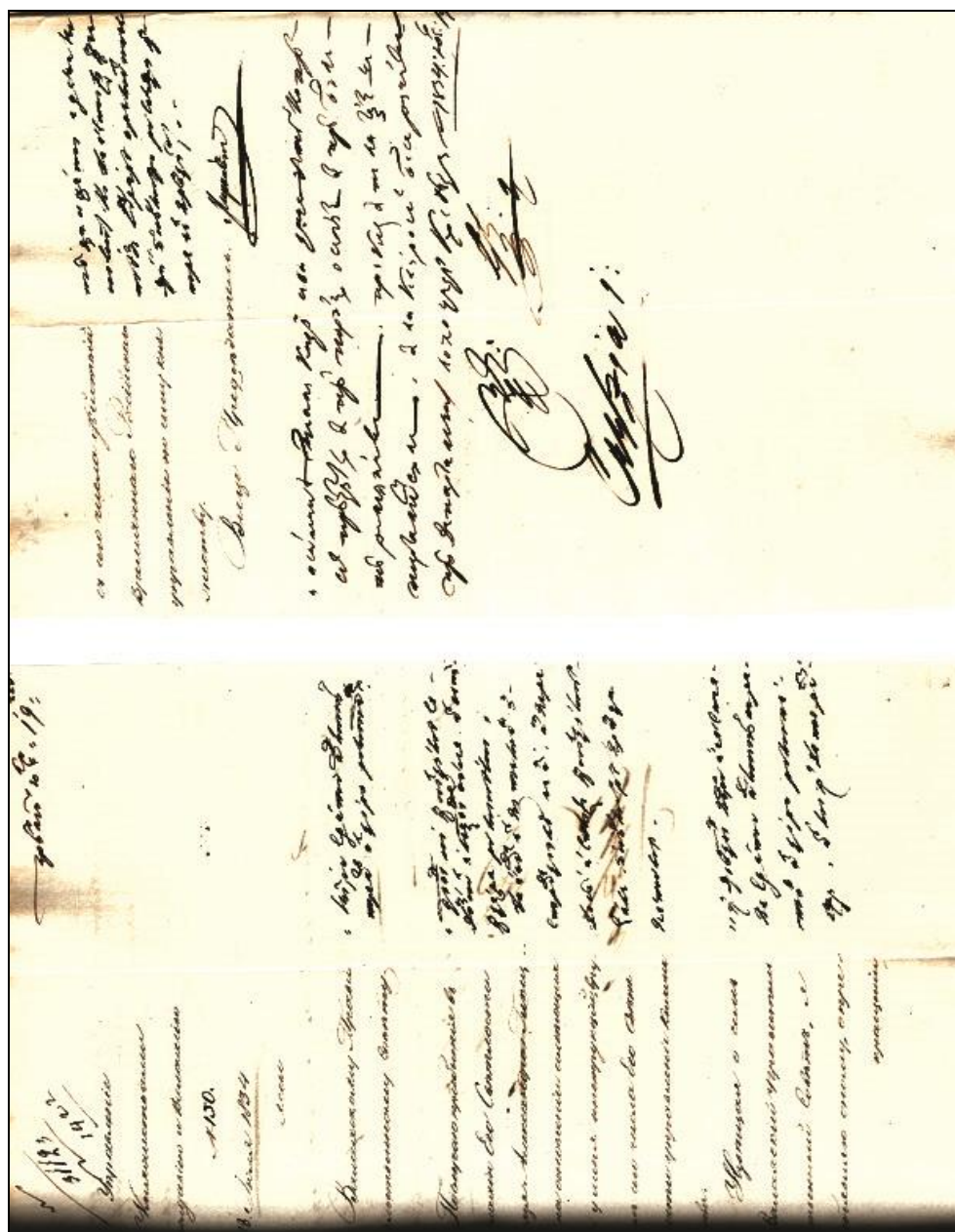
Imaginea 2. Jurnalul Sfatului Administrativ privind constituirea Comisiei Alaiului, 28 apr. 1834. ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834, f. 75.

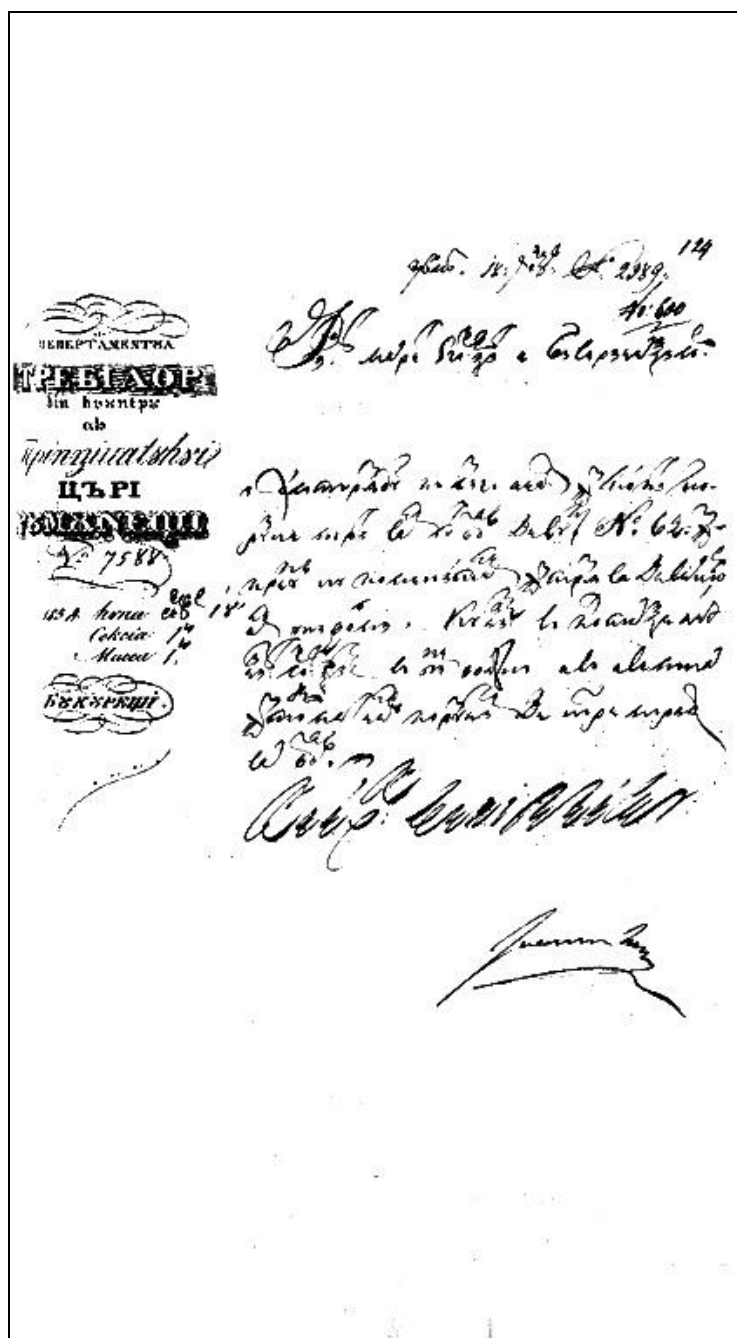
Imaginea 4. Jurnalul Sfatului Administrativ Extraordinar prin care se aprobă *Așezământul*, 29 mai 1834. ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834, f. 39.

Imaginea 5. Adresa Sfaturii Oraşenesc Bucureşti de luare în cunoştinţă a propunerii *Alaiului Paradei*, 1 iunie 1834. ANR, ANIC, Fond Logofetia Pricinilor Bisericeşti, dos. 140 / 1834, f. 69.

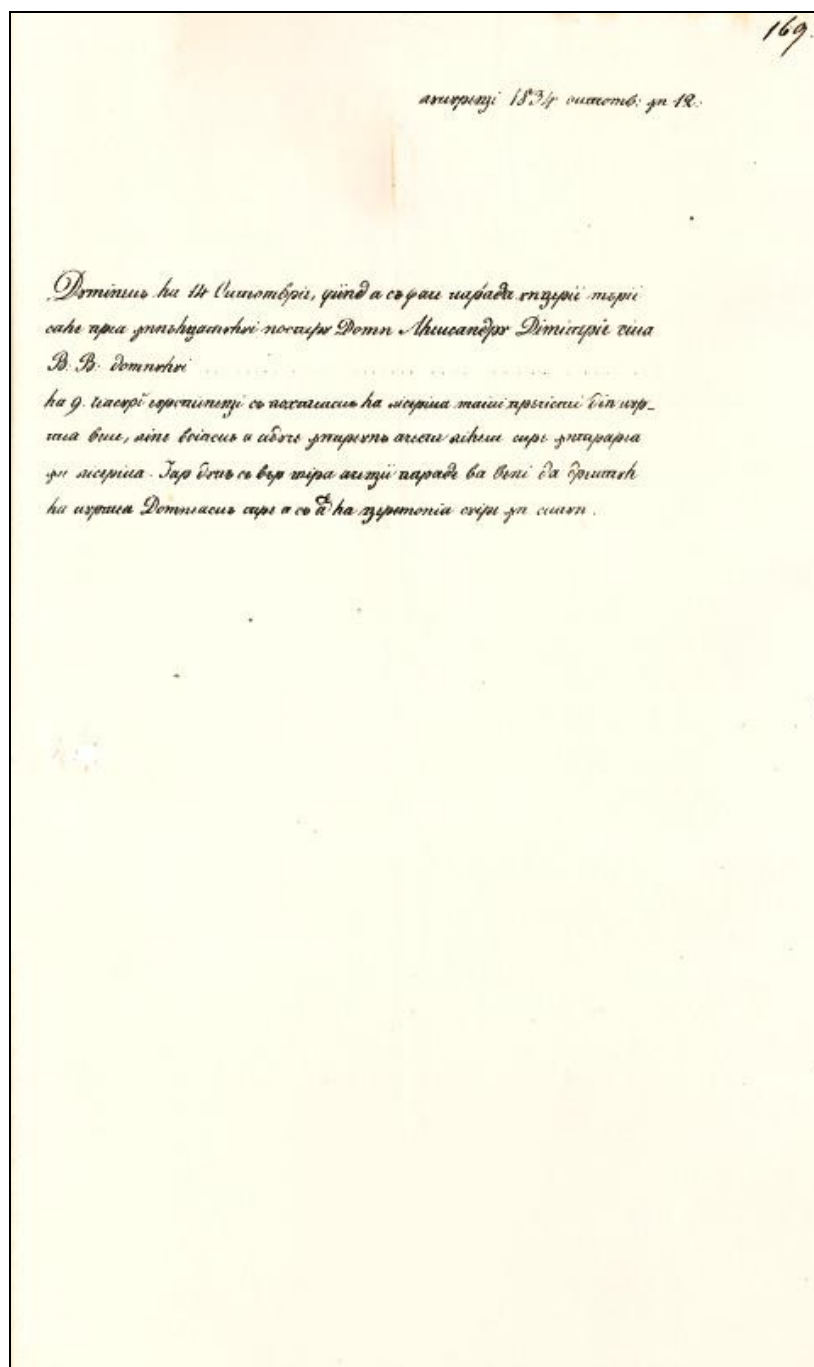
Imaginea 6. Adresa vicepreședintelui Mircovici către Sfatul Administrativ referitoare la încetarea guvernării rusești, 18 iulie 1834. ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834, f. 223.

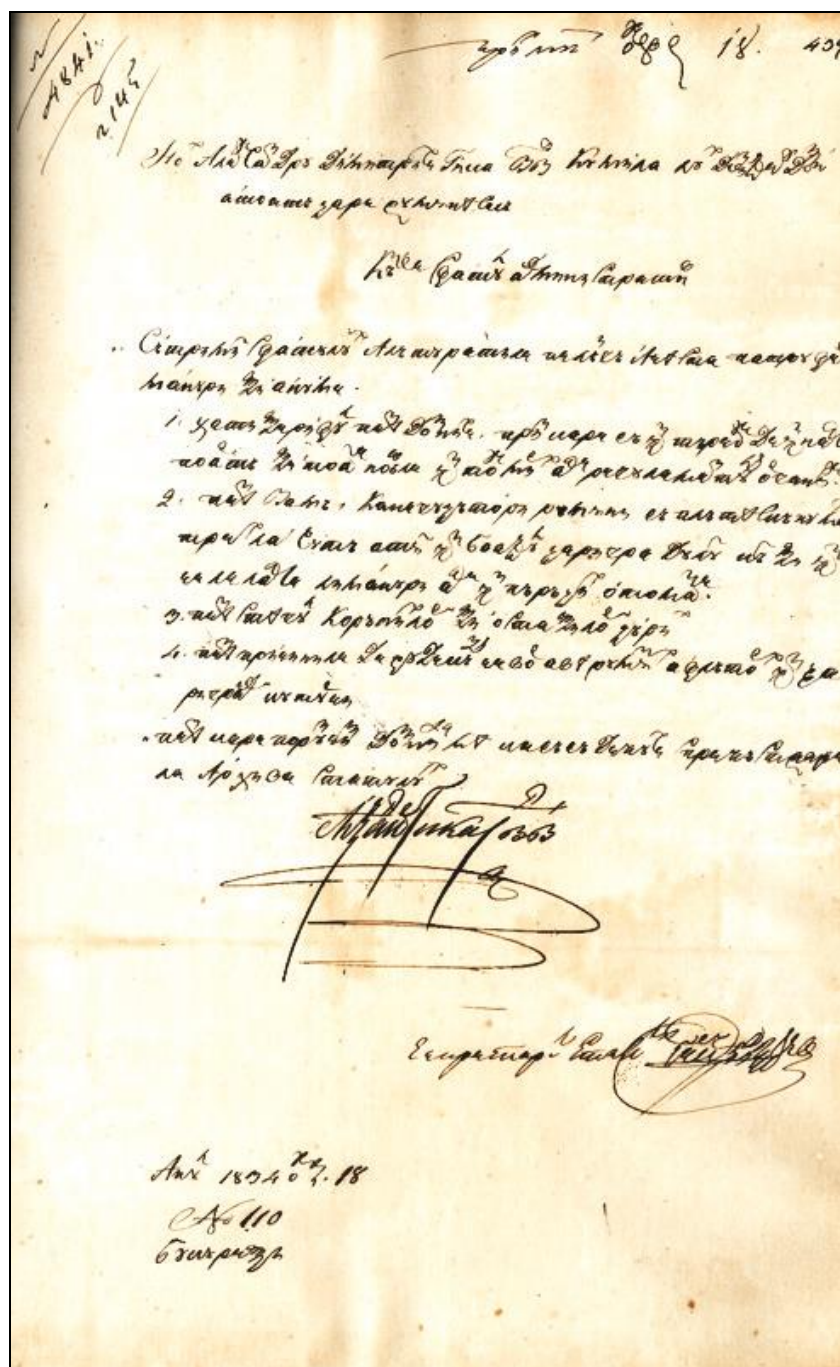
Imaginea 7. Adresa Vorniciei Dinlăuntru către Logofeția Pricinilor Bisericești prin care se înaintează desenele cu modele de mantie, 9 sept. 1834. ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834, f. 126.

Imaginea 8. modele de însemne ce urmau a fi aplicate pe mânecile și gulerele mantiilor.
ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834, f. 127-128.

Imaginea 10. Model necompletat de invitație la ceremonie. ANR, ANIC, Fond Logofeția Pricinilor Bisericești, dos. 140 / 1834, f. 169.

Imaginea 11. Porunca lui Vodă Ghica privind predarea unor acte la arhivă,
18 oct. 1834. ANR, ANIC, Fond Vornicia Dinlăuntru, dos. 451 / 1834, f. 439.

ALEXANDRU DIMITRIE GHICA'S ARRIVAL IN WALLACHIA AND CORONATION, STATE
AND LOCAL AUTHORITIES' EFFORTS, PUBLIC CEREMONY

Abstract

This paper deals with the efforts carried by the state and local authorities for setting up two important ceremonies in the spring and the fall of 1834.

The main matters we deal with are two events of utmost importance for Wallachia as a country subjected to Russian protectorate and Turkish sovereignty, respectively the arrival and the coronation of the newly appointed ruler, Alexandru Dimitrie Ghica, first prince to rule according to Regulamentul Organic.

That is why the state authorities, while projecting and designing the ceremonies, had to refer to the new status of the country and, meanwhile, to the old traditions deriving from the past.

Studying the holds and the records held by the National Archives of Romania, written and put together by several institutions of the time in Bucharest, one could see and understand the tough task authorities were facing with planning the welcoming of the prince in July, as well as the coronation, in October 1834.

Keywords: Alexandru Dimitrie Ghica's arrival in Wallachia and coronation, state and local authorities' efforts, public ceremony.